ÇOCUKLAR İÇİN DÜNYA TARİHİ VI

SAVAŞLAR *ve* BİLGİSAYAR

CHRISTER ÖHMAN
JENS AHLBOM • ANDERS NYBERG

İÇİNDEKİLER

AVRUPA
Saraybosna'na Kurşun..... 6
I.Dünya Savaşı..... 8
Versay Anlaşması..... 10
Rus Devrimi..... 11
AVRUPA - AMERİKA
Bir Daha Savaş mı? Asla!..... 14
Kara Perşembe..... 16
ALMANYA
Üçüncü Cumhuriyet..... 18
Toplama Kampları..... 20
AVRUPA
İkinci Dünya Savaşı..... 22
Anne Frank..... 24
JAPONYA
Hiroşima'nın Bombalanması..... 28
AVRUPA
Yerlebir Edilmiş Ülkeler..... 30
Avrupa'nın Gelişmesi..... 32
AMERİKA
Little Rock..... 34
Film, Caz ve Rock'n Roll..... 36
ASYA
Ya Özgürlük ya Ölüm..... 38
Kaybolmuş Ülke..... 40
Uzun Yürüyüş..... 42
Mao'nun Diktatörlüğü..... 44
Tiananmen Meydanı..... 46
AFRİKA
Güney Afrika'da Irk Ayrımcılığı..... 47
AMERİKA
Küba Krizi..... 50
AVRUPA
İktidar Dengeleri Değişiyor..... 52
İki Almanya Birleşiyor..... 54
Sovyetler Birliği Dağılıyor..... 55
Yugoslavya Trajedisi..... 56
BÜTÜN DÜNYA
Daha İnsanca Bir Dünya..... 57

Kırmızı Kalem Yayınları
Çocuk Kitaplığı - 6
Çocuklar için Dünya Tarihi VI - Savaşlar ve Bilgisayar
Barnens Världshistoria Del VI - Skyttegravar&Bildskärmar
© Metin: Christer Öhman
© Resimler: Jens Ahlbom, Anders Nyberg
Çevirenler: Hasan Özkan, Ali Arda

Kitap Editörleri: Ali Arda, Mahir Dönmezer
Baskı Hazırlık: Kırmızı Kalem
Baskı-Cilt: Göksu Matbaacılık
Film Çıkış ve Montaj: Göksu Grafik
Aralık 2003 / İstanbul
ISBN 975-8726-05-6

© KırmızıKalem
Basım ve yayın hakları Kırmızı Kalem Yayınları'na aittir.
© Raben&Sjögren Bokförlag

Kırmızı Kalem Yayıncılık - Dizgi Bilgisayar Yay. Danışmanlık İletişim San. Tic. Ltd. Şti.
Millet Cad. Muratpaşa Sk No: 8/513 Aksaray/İstanbul
Telefon: (0 212) 293 11 02 Faks: (0 212) 293 11 03
e-posta: kkalem@operamail.com

CHRISTER ÖHMAN
JENS AHLBOM - ANDERS NYBERG

SAVAŞLAR ve BİLGİSAYAR

Çevirenler:
Hasan ÖZKAN - Ali ARDA

kırmızıKalem

SARAYBOSNA'DA KURŞUN

28 Haziran 1914 pazarı, Bosna'nın Saray Bosna kentindeyiz. Dünyanın unutamayacağı bir gün. Prenses Sofia ve Prens Ferdinand kenti ziyaret ediyor. Caddeler insanlarla dolu. Prens ve prenses üstü açık bir arabada halkı selamlayarak kentin içinden geçiyor. O zaman Bosna, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun bir parçası. Ferdinand, Avusturya İmparatoru Joseph'in yeğeni. Joseph öldükten sonra imparatorluğun başına o geçecek.

Birdenbire siyah bir şey havada uçuyor. Prens ve prensesi izleyen arabanın altına düşüyor. Sonra büyük bir patlama duyuluyor.

Arabada prens ve prensesi izleyen yöneticiler var. Onlardan biri yaralanıyor. Prens ve prensesi taşıyan araba hızla olay yerinden uzaklaşıyor ve hükümet konağına ulaşıyor. Vali onlardan tekrar şehre inmemelerini rica ediyor. Dışarıda başka suikastçiler olabilir. Ama prens, yaralıların durumunu görmek için hastaneye gitmekte ısrar ediyor.

Prensin arabası tekrar şehre dönüyor. Şoför şimdi eskisinden daha hızlı sürüyor arabayı. Ama bir sokağın köşesinde yanlış

yola sapıyor. Tekrar hastane yoluna girebilmek için geri geri gitmeye başlıyor. Arkada genç bir adam duruyor. Zayıf yüzlü, hafif, siyah sakallı biri. Cebinden bir silah çıkarıyor. Prens ve prensese ateş ediyor. Bir kaç dakika içerisinde Ferdinad ve Sophia ölüyor.

Ferdinand ve Sophia'ya ateş eden bu adamın ismi Gavrilo Princip. 19 yaşında bir öğrenci. Sorgusunda bu suikasti Bosna'yı Sırbistan'a bağlamak için düzenlendiğini anlatıyor. "Kara El" adlı bir örgütün üyesi olan bu genç adam, silahı ve bombayı Sırbistan Ordusu'nda görev yapan bir subaydan almış. Gavrilo 20 yıla mahkum ediliyor. 1918 yılında cezaevinde ölüyor.

Avusturyalılar Sırbistan'ı cezalandırmaya karar veriyor. Ve aşağıda resimde gördüğünüz isteklerin yerine getirilmesini istiyorlar.

25 Haziran'da Sırp Hükümeti Avusturyalıların isteklerine cevap verdi. Biri dışında bütün koşulları kabul ediyorlardı. Ama

ülkenin bağımsızlığına müdahale olduğunu düşündükleri için, Avusturya polisinin soruşturmaya katılmasına karşı çıkıyorlardı. Üç gün sonra Avusturya ve Macaristan, Sırbistan'a savaş ilan etti.

Avusturyalılar, Sırpların bütün koşulları kabul etmeyeceklerini biliyorlardı. Savaşa karar vermişlerdi amaçları Sırbistan'ı işgal etmekti.

I. DÜNYA SAVAŞI BAŞLIYOR

I. Dünya Savaşı böyle başladı. Sırplar Ruslarla, Rusya Fransa'yla ittifak yaptı. Avusturya-Macaristan ise Almanya ile ittifak yaptı. Birkaç gün içinde Sırbistan, Rusya ve Fransa; Avusturya-Macaristan ve Almanya ile savaşa girdi. Alman ordusu Fransa'ya saldırdığında İngiltere Fransızların yanında savaşa katıldı. Daha sonra Osmanlı İmparatorluğu Almanlar ve Avusturyalıların yanında yer aldı. Yalnızca bir hafta içinde bütün Avrupa savaşa katılmıştı.

İlk başta her şey Almanlar için iyi gitti. Belçika ve Fransa'yı işgal ettiler. Fransız ve İngiliz askerlerini geri çekilmek zorunda bıraktılar. Eylül başlarında, Marne Nehri'ne kadar ilerlediler. Paris'e o kadar yaklaşmışlardı ki ufukta Eyfel kulesini görüyorlardı. Fransa yenilecek ve savaş son bulacaktı.
Ama Fransız askerleri yenilmediler. Karşı saldırıya geçerek Almanları geri püskürttüler. İki hafta boyunca saldırılarını sürdürdüller.

Marne savaşından sonra Fransız, İngiliz ve Alman askerleri birbirlerine karşı büyük siperler kazarak siper savaşına geçtiler. Her iki taraf, karşı tarafın savunma hatlarını geçmeye teşebbüs etse de bunda başarılı olamadı. Ve böylece bu siper savaşı 4 uzun yıl sürdü. Her saldırıda binlerce asker ölüyordu.

Bir asker savaşı şöyle anlatıyordu:
"Savaşın nasıl başladığını hatırlıyorum. 15 yaşındaydım ve okula gidiyordum. Herkes savaşın çok kısa sürede biteceğine ve kazanacağımıza inanıyordu. Cepheye giden askerler, şarkılar söyleyerek caddelerden geçiyordu. Kızlar bu askerlerin boynuna çelenkler asıyordu. Ama savaş kısa zamanda bitmedi. 18 yaşımı doldurduğumda askere çağrıldım. Bir yıldır buradayım. Soğuk, ıslak ve kirli. Kışları çamura bulanmış bir halde dolaşıyoruz. Yemekler de çok kötü. Daha çok ekmek ve lahana yiyoruz. Sürekli açım.

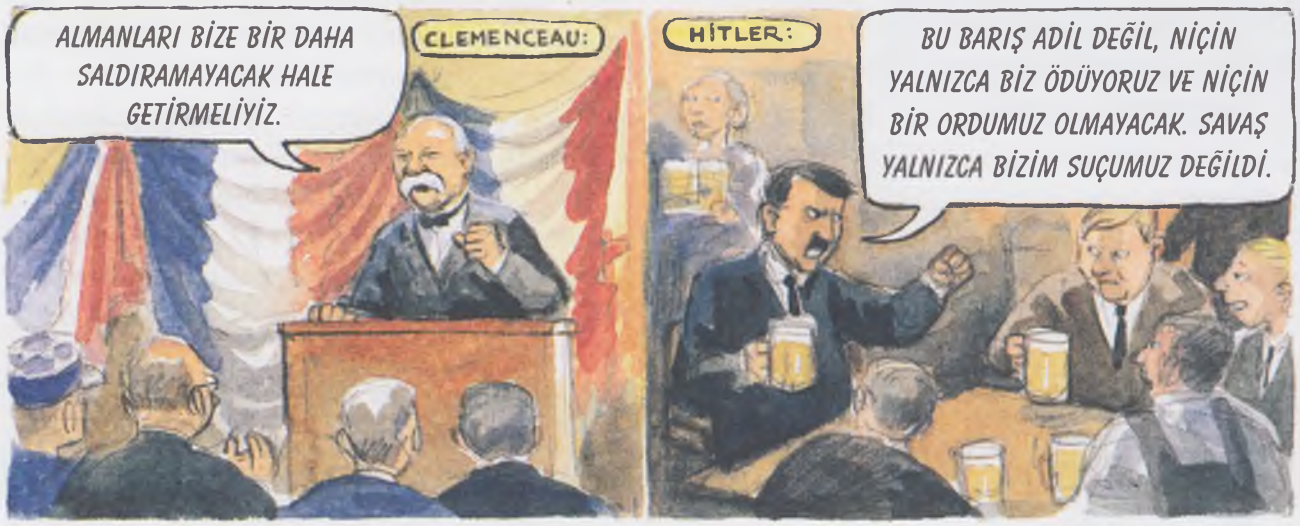
En kötüsü Fransızların top ateşi. Başımızı bile kaldıramıyoruz. Bombalar büyük bir gürültüyle patlıyor. Sanki deprem oluyor gibi. Üzerimize toprak, taş ve demir parçaları yağıyor. Bu parçalardan biri dün bir arkadaşımın gözüne saplandı. Acılar içinde kıvranarak öldü.

Bazen zehirli gaz saldırısı yapıyorlar. O zaman gaz maskeleri takmak zorunda kalıyoruz. Çok zor bir şey bu. Bizim de elimizde gaz bombaları var. Biz de bunları karşı tarafa atıyoruz. Eğer bu gaz bombalarından biri hedefi bulursa hiç kimseyi sağ bırakmaz. Artık kimin kazanacağı beni hiç ilgilendirmiyor. Yalnızca evime dönmek istiyorum."

VERSAİLLES ANLAŞMASI

ABD, 1917 yılında Fransa ve İngiltere'nin yanında savaşa katıldı. İki milyon insan Atlantik'in bu tarafına, savaşa gönderildi. Almanların dayanma gücü kalmamıştı. 11 Kasım 1918'de teslim olarak Fransa'daki askerlerini geri çekti. Osmanlı İmparatorluğu da Avusturya-Macaristan'la birlikte teslim oldu. Dört yıl süren savaş bitmişti. Sekiz milyondan fazla insan hayatını kaybetmişti. Paris'in dışındaki Versailles Sarayı'nda masaya oturuldu. Bu, Almanlar için kötü bir anlaşma oldu. Alsace ve Lorraine Fransa'ya, Slesvig'in kuzey bölgelerini Danimarka'ya ve doğudaki büyük bir toprak parçasını da Polonya'ya bırakmak zorunda kaldılar. Almanlar artık ordu kuramayacak, savaş uçakları ve savaş gemileri de yapamayacaklardı. Ayrıca Fransa ve Belçika'ya savaş tazminatı olarak 138 milyar altın mark vereceklerdi.

Doğu Avrupa ve Ön Asya'da daha büyük değişiklikler oldu.

Rusya; Finlandiya, Estonya, Litvanya ve Polonya'yı kaybetti. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu dağıldı ve küçük ülkelere bölündü; Çekoslovakya, Avusturya, Macaristan. Slovenya, Hırvatistan ve Bosna, Sırbistan'la birleşerek Yugoslavya Krallığı'nı oluşturdu.

Osmanlı İmparatorluğu topraklarının yarıdan fazlasını kaybetti. Suriye, Lübnan, Irak, Ürdün ve Filistin imparatorluktan ayrıldı. Ama özgür olamadılar. Fransa, Suriye ve Lübnan'ı, İngiltere de Irak, Ürdün ve Filistin'i ele geçirdi.

Yahudiler de Filistin'e dönmekten bahsetmeye başlamışlardı.

RUS DEVRİMİ

I. Dünya Savaşı başladığında Rusya'yı Çar II. Nikolay yönetiyordu. Savaş Ruslar için kötü gitmişti. Almanlar, Rus ordusuna karşı başarılı olmuştu. Kırsal alanların şehri beslemesi imkansız hale gelmişti. 1916 sonbaharında tarım çok kötü haldeydi. Kışın Rusya açlıktan kırılıyordu. Çar ve onun yönetimine karşı hoşnutsuzluk artmıştı.

1917 Şubat'ında Petrograd'da halk sokağa döküldü. İki yüz bin işçi greve gitmişti. Caddeler sloganlarla sarsılıyordu.

En sonunda vali, göstericilere ateş edilmesini emretti. Bir çok insan öldü. Ama ertesi gün gösteriler devam etti. Artık askerler de baş kaldırmıştı. Onlar da işçiler gibi savaş ve açlıktan bıkmıştı. Silahlarını subaylara çevirdiler. Petrograd'daki askerlerin hemen hepsi gösterilere katılmaya başladı.

O günlerde Çar Nikolay Petrograd'da değildi. Ayaklanmayı bastırmak için Petrograd'a gelmek istedi. Ama bizzat kendi askerleri tarafından engellendi. O da teslim olmak zorunda kaldı ve tacından vazgeçti. Artık Rusya özgürdü.

Buna Şubat Devrimi denildi.

Bir avukat olan Aleksandr Kerensky, yeni hükümetin başına geçti. Rusya'nın Almanya ve Avusturya-Macaristan'a karşı savaşa devam etmesini istiyordu.

Ama Bolşevikler savaşa karşıydı ve sosyalist bir devrim istiyorlardı. Bolşeviklerin önderi Vladimir İliç Lenin ülke dışına kaçmak zorunda kalmıştı. Ve bütün bu yıllarda İsviçre'de yaşadı. Lenin 1917 Nisanı'nda trenle Petrograd'a geldi.

1917'nin 24 Ekimi'ni 25'e bağlayan gece Bolşevikler ayaklandılar. Askerlerin çoğu onlara katıldı. Demiryollarını, postaneleri, barajları ve diğer önemli noktaları ele geçirdiler. Sonra, Kışlık Saray'a saldırdılar. Kerensky ülkeden kaçtı.

25 Ekim sabahı Bolşevikler iktidarı ele geçirmişti. Lenin yeni hükümetin başına geçti.

Birkaç hafta sonra seçimlere gidildi. Seçim sonuçları Bolşevikleri şaşkınlığa uğrattı.

Yeni ülkeye Sovyetler Birliği adı verildi. Komünist Parti'nin dışındaki bütün partiler yasaklandı. Muhalefet edenlere karşı sert önlemler alındı.

Lenin'in ölümünden sonra, Sovyetler'in başına Josef Stalin geçti. Onun zamanında büyük atılımlar gerçekleştirildi. Stalin beş yıl içinde ne kadar fabrika yapılacağına ve buralarda ne kadar ürün üretileceğine karar veriyordu. Buna, "Beş Yıllık Plan" adı verildi. Amaç, Batı Avrupa'nın geliş-

Buna Ekim Devrimi denildi.

miş ülkelerinin düzeyine ulaşmaktı. Böylece ülkelerini daha iyi koruyabileceklerdi. Ama bunun için köylülerin daha fazla üretmesi gerekiyordu.

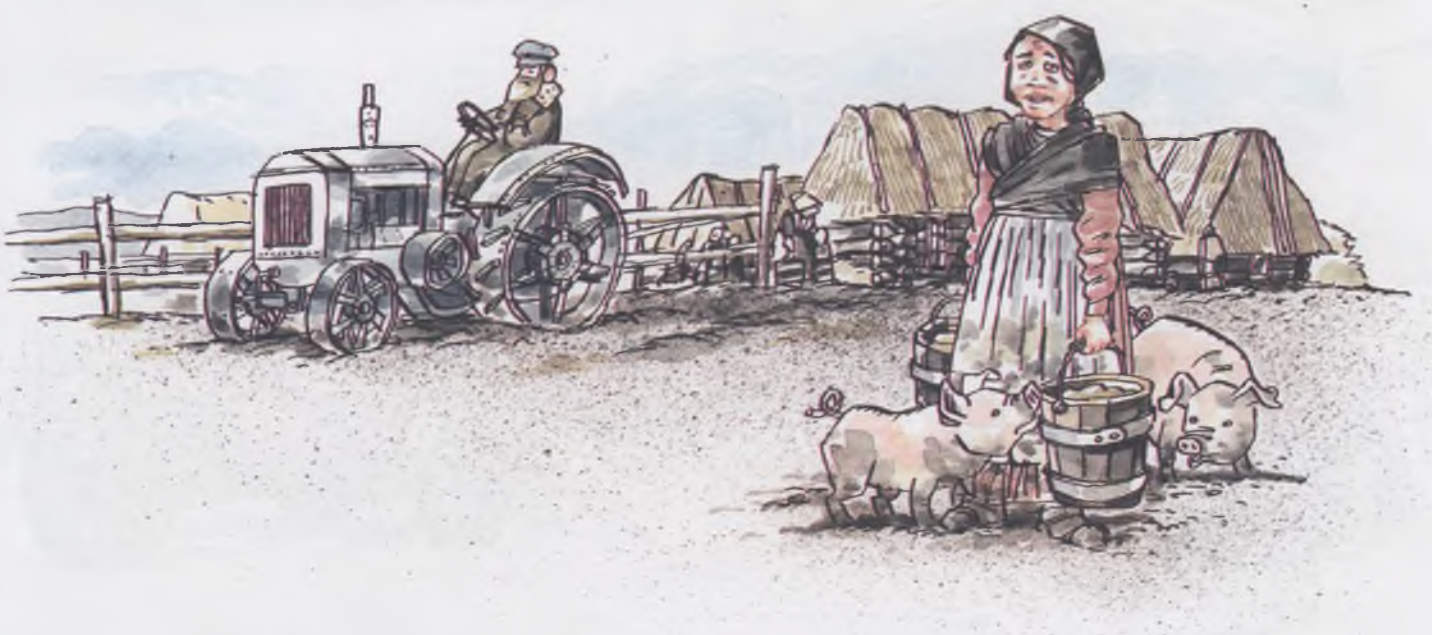

Küçük topraklar birleştirildi ve Kolhoz adı verilen büyük çiftlikler kuruldu. Bunun amacı traktör ve diğer tarım aletlerinin etkin kullanılmasını sağlayarak verimliliği artırmaktı. Kolhozlar çok büyük bir köye benzerdi ve buradaki her şey köylülerin ortak malıydı. Bu köylerde çalışan herkes eşit miktarda maaş alıyordu.

Hiç kimse artık tek başına arazi sahibi olamıyordu. Kolhozdan hiç kimse ayrılamazdı. Stalin, bütün tarımın kollektif üretime geçmesinin şehirlerdeki sanayi hamlesini gerçekleştirmek için gerekli olduğuna inanıyordu. Bu nedenle bu tarım politikası her ne pahasına olursa olsun uygulanmalıydı.

Köyümüzdeki insanların bir kısmı topraklarını vermek istemiyordu. Bir gün Komünist Parti'den birileri gelerek kolhoza katılmaları gerektiğini söyledi. Öküzler ve atlar da kolhozun malı olacaktı. Köylülerin bir kısmı atlarını ve öküzlerini kolhoza vermemek için kestiler. Terentiev bunlardan biriydi. Onu tutukladılar.

Ama biz şanslıydık. Komşu köyde onlara karşı direnenler öldürüldü.

BİR DAHA SAVAŞ MI? ASLA!

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra artık böyle bir savaşın olmayacağı düşünülüyordu. Bunlardan biri de ABD'nin başkanı Woodrow Wilson'du.

Savaştan sonra bir süre her şey daha iyi gitti. Avrupa'nın hemen hemen bütün ülkelerinde demokrasiye geçildi. Erkekler ve kadınlar genel oy hakkına sahip oldu.
İsviçre'nin Cenevre kentinde Milletler Cemiyeti kuruldu. Milletler Cemiyeti'nin amacı ortaya çıkacak sorunları barışçıl yoldan çözmekti.

Ancak savaşı kaybetmiş olan Almanya ve Rusya bu organizasyona katılmadı. ABD başkanı Wilson, bu organizasyonun fikir babası olmasına rağmen katılmayanlar arasındaydı. Amerikalıların çoğu, dünyanın öteki tarafında olup biten şeylerin kendilerinin ilgilenmediğini düşünüyorlardı.

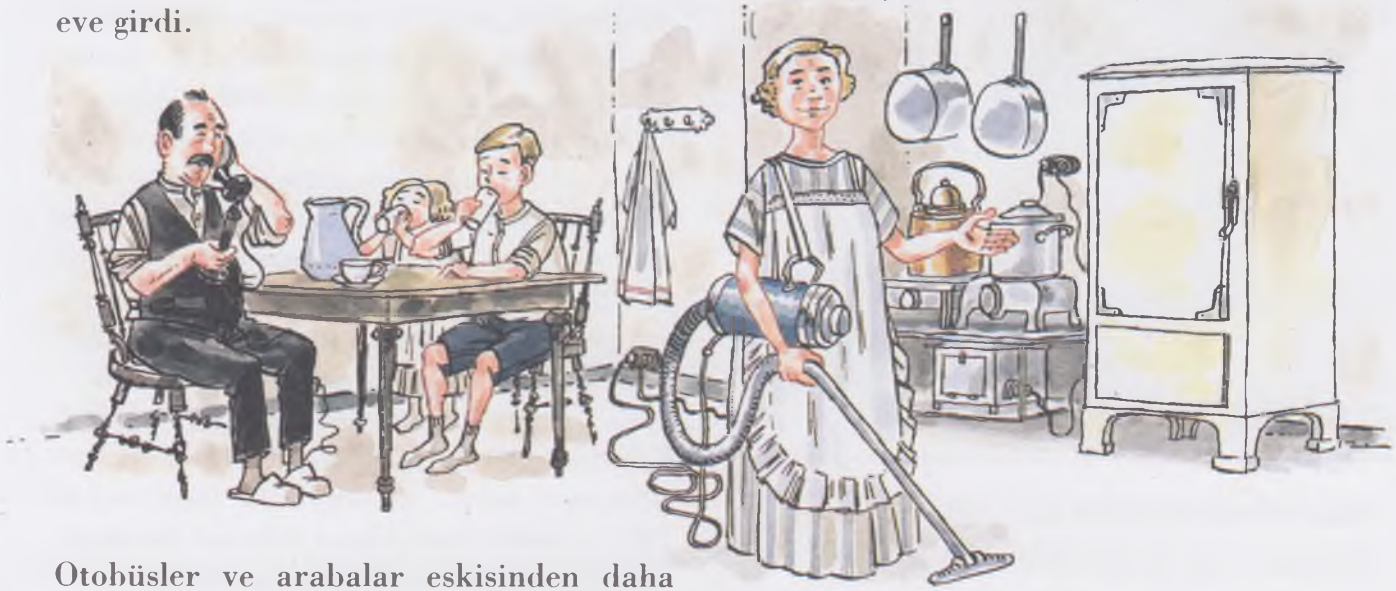

Demokrasi, iktidarın halka dayanması demektir. Savaştan önce yalnızca ABD, Fransa ve İngiltere'de demokrasi vardı.

Savaş sonrası yaşam koşullarında bir düzelmeye başladı. Birçok ülke elektriğe kavuştu. Elektrik ocakları ve elektrik süpürgeleri kullanılmaya başlandı. Buzdolapları ve elektrikli ocaklar hemen hemen her eve girdi.

DAHA ÖNCE YEMEKLERİMİZİ TEL DOLAPTA SAKLIYORDUK. KOMŞUMUZUN, İÇİNE BUZ KONULAN BİR DOLABI VARDI. HER GÜN BU DOLABA BUZ KOYMAK ZORUNDAYDILAR. BU, YEMEKLERİN BOZULMADAN KORUNMASINI SAĞLIYORDU. AMA BUZDOLABI BUNDAN ÇOK İYİ. ŞİMDİ ÇOCUKLARA İSTEDİKLERİ ZAMAN SOĞUK SÜT VEREBİLİYORUM.

Otobüsler ve arabalar eskisinden daha hızlı yol almaya başladılar. Radyo ve telefon yaygınlaştı.
Ücretler arttığı için insanlar daha fazla alışveriş yapıyor bu da üretimin artmasına neden oluyordu. Her şey daha iyiye gidiyormuş gibi görünüyordu.

KARA PERŞEMBE

Kötü günlerin geride kaldığı düşünülürken 24 Ekim 1929'da Kara Perşembe denilen gün geldi. O gün, New York Borsası'nda çok büyük bir düşüş yaşandı. Şirket hisselerinin daha önceleri de değer kaybettiği görülmüştü, ama bu perşembe olan şey diğer günlerle karşılaştırılamayacak kadar kötüydü. Borsada binlerce dolar değerinde hissesi olanlar birden bire beş parasız kaldı. Hisse sahipleri intihar etmeye başladı. Bankalar kapandı, bankada parası olan insanlar paralarını geri alamaz oldular. Şirketler binlerce işçiyi hiçbir tazminat ödemeden işten attı. 1932 yılında ABD'de işsiz sayısı 15 milyona ulaşmıştı. Kriz, Amerika'dan Avrupa'ya yayıldı. Krizden en çok etkilenen ülkelerden biri Almanya oldu. Almanya'da işsiz sayısı 1932 yılında 6 milyonun üzerine çıkmıştı. Sokaklar işsiz insanlarda dolmuştu.

Almanya'da kendilerine Nazi diyen bir parti vardı. Hitler bu partinin lideriydi. O, bütün kötülüklerin gerisinde Yahudilerin olduğuna inanıyordu. Ona göre, fabrikalara komünistlerin bankalar ise Yahudilerindi.

Almanya'da Hitler'e inanan insan sayısı oldukça çoktu. Kısa zamanda onun partisi Almanya'nın en büyük partisi haline geldi.

O zaman Almanya'daki hükümet başkanına Rikskansler deniliyordu.

O zamanki Almanya Cumhurbaşkanı'nın adı Paul von Hindenburg'du.

ÜÇÜNCÜ CUMHURİYET

30 Ocak 1933'de Hitler hükümetin başına getirildi. Bundan dört hafta sonra 27 Şubat akşamı Berlin'deki hükümet binası yandı. Polisler ve itfayeciler hükümet binasından içeri girdiklerinde bir adamla karşılaştılar. Bu adam binayı kendisinin yaktığını kabul etti. Adamın üzerinde komünist partisine üye olduğuna dair bir kart bulundu.

Bunun üzerine yeni yasalar çıkarıldı. Her şey Hitler'in istediği gibi gidiyordu. Yeni düzenleme polislere, bütün özel mektupları açma ve telefonları dinleme hakkı veriyordu. İsyan çıkarmasından şüphe edilen herkes tutuklanabilecekti. Bir ay sonra hükümet, hükümet başkanının parlamentodan onay almaksızın yasa yapabileceğine karar verdi. Böylece bütün iktidar Hitler'e devredilmişti.

Bu yasaya, yalnızca sosyal demokratlar red oyu kullandı. Komünist milletvekilleri cezaevinde oldukları için oylamaya katılamadılar. Daha sonra hükümet binasını Nazilerin yaktığı ortaya çıktı.

Artık Hitler istediği herşeyi yapabilirdi. Bütün sendikalar ve Nazilerin partisi dışındaki bütün partiler yasaklandı. Komünistler, sosyal demokratlar, Yahudiler ve Çingeneler tutuklanarak çalışma kamplarına gönderildiler. Nazilere göre, kendileri gibi düşünmeyen herkes vatan haini idi.

TOPLAMA KAMPLARI

Toplama kampları insanlık dışı yerledi. Mahkumların saçları kazınıyor, çizgili tek tip elbiseler giydiriliyordu. İlk iki gün mahkumlara hiç yemek verilmiyordu. Jimnastik yaptırılıyor, elleri arkalarında diz çöktürülüyor, yere kapaklanana kadar bu şekilde yürümeye zorlanıyorlardı. Bunu başaramayan mahkumlar gardiyanlar tarafından feci şekilde dövülüyordu.

Buchenwald'daki mahkumlar sabah saat 6'dan akşam saat 9'a kadar çalışmak zorundaydı. Yol yapımında çalıştırılıyorlar ve ağır taş blokları iki kilometre taşımaları gerekiyordu. Hergün mahkumlardan yaklaşık 30'u bu koşullara dayanamayıp ölüyordu. Gardiyanlar hiçbir şekilde dinlenmelerine izin vermiyordu. İlk gün çalışmaya gidenlerden yalnızca iki kişi kampa dönebilmişti.

Kamp dikenli tellerle çevrilmişti. Geceleri bu tellere elektrik veriliyordu. Kampın çevresinde otomatik silahlı askerlerin beklediği kuleler vardı. Tele yaklaşan herkesi öldürme emri almışlardı. Bir gün canı sıkılan askerler kampa yeni gelmiş olan bir mahkumu tellerin yanına çağırdılar, mahkum tellere doğru yürürken ateş ederek öldürdüler. Bu onların eğlence tarzıydı.

Yahudiler ve Çingeneler her yerde izleniyordu, Yahudi öğretmenler ve hakimler işlerinden atıldılar. Yahudilerle evlilik yasaklandı, Sinagoglar ve Yahudilerin dükkanları yakıldı.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI

Kasım 1937, Berlin'de gizli bir toplantı.

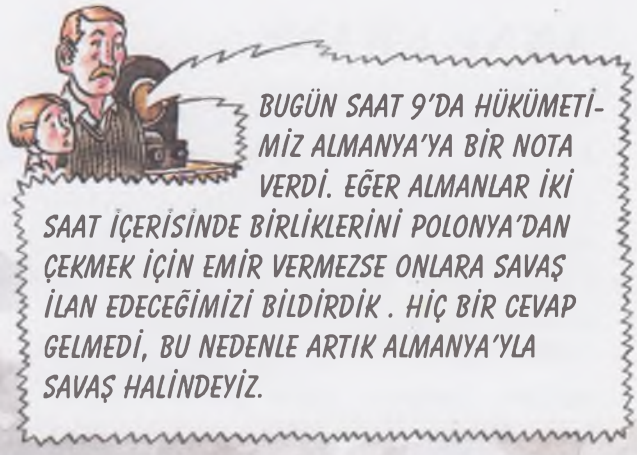
Tam da Hitler'in dediği gibi oldu. Alman askerleri önce Avusturya'ya girdiler, sonra sıra Çekoslavakya'ya geldi. Hitler sınır bölgelerinin tamamını istiyordu. O bölgelerde Almanya ile birleşmeyi bekleyen birçok Alman vardı.

Hitler bu defa da haklı çıkmıştı. 1 Eylül 1938'de İngiltere, Fransa ve İtalya'nın yöneticileriyle Münih'te bir konferansta buluştu. Orada, Alman sınırındaki Çek topraklarının Almanya'ya katılmasına karar verildi. Çeklerin ne düşündüğü ile kimse ilgilenmiyordu.

Ama barış olmadı. Önce Çekoslavakya'nın topraklarını işgal eden Almanlar , 1 Eylül 1939'da Polonya'yı da işgal ettiler. İki gün sonra İngiltere Başbakanı radyoda konuştu:

Böylece İkinci Dünya Savaşı başladı. 1939'dan 1945'e kadar yaklaşık altı yıl sürdü. Şehirler bombalandı, köyler yakıldı ve milyonlarca insan öldürüldü.

İlk başta Almanlar için her şey iyiydi. Polonya, Norveç, Danimarka, Hollanda, Belçika, Fransa, Yugoslavya ve Yunanistan'ı işgal ettiler. Sovyetler'in iç kısımlarına kadar girdiler. İtalya ve Japonya savaşa Almanlar'ın yanında katıldı.

Sonunda ABD de savaşa girdi. Sovyetler, İngiltere ve ABD'nin ortak çabalarıyla Almanlar yenildi.

1 Mayıs 1945'de savaş Avrupa'da sona erdi. Hitler, Berlin'de saklandığı sığınakta intihar etti.

ANNE FRANK

Savaş sırasında Hollanda'nın Amsterdam kentinde Anne Frank adında bir kız yaşıyordu. Babasının adı Otto, annesinin adı Edith ve kız kardeşinin adı Margot'ydu. Frank ailesi Yahudi idi. Naziler iktidara gelince Almanya'dan kaçmışlardı.

1940 yılında Almanlar, Hollanda'yı işgal ettiler. Anne ve ailesi için zor yıllar başladı. Bütün Yahudiler sarı bir yıldız taşımak zorundaydı. Trene ve arabalara binmeleri yasaktı ve bisikletlerine Naziler el koymuştu. Anne, eski okulunu bırakarak yalnızca Yahudi çocuklarının gittiği bir okula yazıldı.

12 Haziran 1942'de Anne 13 yaşını doldurmuştu. Doğum günü hediyesi olarak üç kitap ve bir anı defteri aldı ve daha o akşam anılarını yazmaya başladı.

Umarım herşeyi sana anlatabilirim. Daha önce hiç kimseye anlatamadım ve umarım ki bana büyük bir destek olursun.

Ve bir gün Margot Frank, Alman polisi tarafından çağrıldı.

GİTME! GİDERSEN SENİ KAMPLARA YOLLAYACAKLAR. SAKLANMAMIZ LAZIM. ÖNEMLİ EŞYALARIMIZI ALIP YARIN BURAYI TERK EDELİM.

Naziler, Yahudilerin ve Çingenelerin kökünü kazımaya karar vermişti. Yahudileri ve Çingeneleri topluyor, trenlere yükleyip Almanya, Polonya ve Çekoslavakya'daki kamplara gönderiyorlardı. Bu kampların en ünlüleri Aucshwitz ve Treblinka idi. Orada erkekler, kadınlar ve çocuklar gaz odalarında boğularak öldürülüyordu. Öldürülmeyenler, ölene kadar çalıştırılıyordu.

Ertesi sabah Anne ve ailesi evden ayrıldılar. Hiçbir Yahudi elinde çantayla dışarı çıkmaya cesaret edemediğinden kat kat giyindiler. Yaz ortası olmasına rağmen, Anne'ın üzerinde iki fanila, iki çorap, üç pantolon, bir etek, bir elbise, bir ceket, bir palto, bir şal ve başlık vardı. Daha sokağa çıkmadan kusacak duruma gelmişti.

Otto Frank'ın bürosuna gittiler. Frank'ın bürosunun üstünde gizli bir girişi olan 5 küçük oda vardı. Frank ailesi, van Daan ailesiyle birlikte burada yaşayacaktı. Onların da Peter adında bir çocukları vardı.

Anne ve ailesi iki yıldan fazla bu evde saklandı. Arkadaşları haftada bir iki defa yiyecek getiriyordu. Onlar dışarı çıkmaya cesaret edemiyordu.

Bu küçük evde ne bağırabiliyor ne de yüksek sesle konuşabiliyorlardı. Harhangi biri büroyu geldiğinde bütünüyle sessiz olmak zorundaydılar. Ne muslukları açabiliyor ne de sifonu çekebiliyorlardı. Akşamları, büro boş olduğu için Londra radyosunu dinleyebiliyor ve savaşın nasıl gittiği hakkında haberler alıyorlardı.

Hemen hergün Anne günlüğüne yazıyordu. Bu günlük onun arkadaşı olmuştu. Anne günlüğüne Kitty adını vermişti.

13 Ocak 1943 Çarşamba.
Sevgili Kitty, bugün çok şaşkınım. Ve çalışmak çok zor, dışarda korkunç şeyler oluyor. Gece ve gündüz insanlar götürülüyor. Yanlarına küçük bir sırt çantası ve çok az bir para alabiliyorlar.
Erkekleri, kadınları ve çocukları birbirlerinden koparıyorlar. Bazan okuldan gelen çocuklar anne babalarını bulamıyor. Kadınlar alışveriş için dışarıya çıkıp da eve döndüklerinde aileleri götürülmüş oluyor.
Ve her gece yüzlerce uçak Alman şehirlerini bombalamak için Hollanda'nın üzerinden geçiyor. Hergün binlerce insan Rusya ve Afrika'da şehit oluyor. Bütün yeryüzü kaynıyor ve her yer yıkılıyor. İngilizlerin ve Amerikalıların durumu Almanlardan iyi görünüyor ama henüz bu işin nasıl biteceği belirsiz.

Senin Anne'ın.

23 Temmuz 1943 Cuma.
Sevgili Kitty, şimdi, herkesin özgür olduğunda ne yapmak istediğini yazacağım. Margot ve bay van Daan ağzına kadar dolu bir küvette sıcak bir banyo yapmak istiyor. Küvette en aşağı yarım saat kalacaklarmış. Bayan van Daan, kurabiyeler yemek istiyor. Annem de bir fincan gerçek kahve içmek istiyor. Babam tanıdıklarını ziyaret etmek, Peter de sinemaya gitmek istiyor.
Ben, ne yapacağımı bilmeseydim çok mutlu olacaktım.

Senin Anne'ın.

6 Haziran 1944 Salı.
Sevgili Kitty, bugün İngiliz radyosu saat 12'de "This is D-day" dedi. Çıkartma başladı!
Bu sabah saat sekizde İngiliz radyosu Calais, Boulogne, Le Havre, Ciherbourg'un bombalandığını söyledi. İngiliz askerleri Fransa kıyılarına çıkartma yaptılar. General Eisenhower, Fransız halkına yaptığı bir konuşmada "zafere kadar çetin savaşlar"ın olacağını söyledi.
Bütün ev ayakta. Gerçekten de özlediğimiz kurtuluş gelecek mi? Kurtuluş, en çok konuştuğumuz şey, harika bir şey, masal gibi bir şey. Bir gün gerçekleşecek mi? Gerçekten de 1944 yılında zafer kazanacak mıyız? Henüz bilmiyoruz, ama umudumuz var, bize cesaret ve güç veren umut. Şimdi yalnızca Yahudiler değil Hollanda ve bütün Avrupa'nın geleceği söz konusu. Margot, eylülde ya da ekimde okula başlayabileceğimi söylüyor.
Senin Anne'ın.

Ama Anne hiçbir zaman okula başlayamadı. 1 Ağustos 1944'de anı defterine son kez yazdı. Üç gün sonra polisler saklandıkları yeri bulmuştu. Orada yaşayan herkes tutuklanarak toplama kamplarına gönderildi. Anne, savaş bitmeden iki ay önce 1 Mart 1945'de, Almanya'daki Bergen-Belsen kampında öldü.

Margot ve Edith Frank, bay ve bayan van Daan ve çocukları Peter van Daan toplama kamplarında öldü. Yalnızca Otto Frank sağ kalmıştı. Amsterdam'a döndüğü zaman bir arkadaşı ona Anne'ın günlüğünü verdi. Polisler gittikten sonra onu yerde bulmuştu. Otto Frank, günlüğü bastırdı ve 50'den fazla dile çevrildi.

HİROŞİMA'NIN BOMBALANMASI

1945 Ağustosu'nda Japonya savaşa son verdi. Hiroşimalılar açık gökyüzünde bir bombardıman uçağının dolaştığını gördü. Uçak, gökyüzünde gümüş gibi parlıyordu. Bundan hiç endişelenmediler. Onlara göre savaş bitmişti ve Hiroşima halkı gökyüzünde dolaşan Amerikan uçaklarına alışkındılar. Hiroşima savaşı atlatmış görünüyordu.

Birden bire uçağın sağa doğru yattığını gördüler, şehirden uzaklaşıyordu ama kısa bir süre sonra bütün gökyüzü beyaz bir ışıkla kaplandı. Işık, buz parçaları gibi yansıyordu. Gökyüzündeki beyaz ışıma önce pembeye, sonra maviye dönüştükten sonra tekrar beyaz oldu.

Arkasından korkunç bir ısı yayıldı, bir ateş dalgası şehri kapladı. Çatıları eritti ve insanları kül etti. Patlamanın dört kilometre uzağında bile insanların derileri eriyordu.

Sonra bir basınç dalgası geldi. En büyük volkanın püskürtebileceğinden daha güçlü bir ateş yayıldı. Evler yerle bir oldu, ağaçlar köklerinden koptu, çayırlar havaya savrularak insanların sırtına bir ok gibi saplandı. Hiç kimse bu gücün karşısında duramıyordu.

Amerikan bombardıman uçağı Hiroşima'ya ilk atom bombasını atmıştı. Şehrin üçte ikisi küle döndü. 70 bin insan bir saniye içerisinde yanarak öldü. Bir o kadar insan yaralandı, daha sonra bu yaralılardan çoğu radyasyon nedeniyle öldü.
Üç gün sonra Amerikalılar Nagasaki'ye de bir atom bombası attı. Bombanın sonuçları burada da Hiroşima'daki gibi oldu.

İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra San Francisco'da ABD, Sovyetler Birliği, İngiltere, Fransa, Çin ve diğer birçok ülkenin katıldığı bir toplantı yapıldı. Orada bir dünya organizasyonu kuruldu. Buna Birleşmiş Milletler adı verildi. Bu, BM olarak kısaltılır. BM'nin amacı dünyada barışı korumak, insanların özgürlük ve haklarını garanti altına almaktı. Birleşmiş Milletler hiç kimsenin ırkı, cinsiyeti, dili ve dini nedeniyle baskı altında tutulamayacağını kararlaştırdı. İkinci Dünya Savaşı sırasında olanlar bir daha yaşanmayacaktı!

Birleşmiş Milletler 51 ülkeden oluşuyordu. Almanya, Japonya ve savaşı kaybeden diğer ülkeler ilk başta bu örgüte üye olamadılar. Bugün BM'nin 166 üyesi var.

YERLEBİR EDİLMİŞ ÜLKELER

Avrupa yıkıntıya dönüşmüştü. En kötü durumda olan, Alman şehirleriydi. Amerikan ve İngiliz bombardıman uçakları evleri, fabrikaları yerlebir etmişti. İnsanların yaşayabileceği yalnızca bodrum katları kalmıştı.

1944 sonbaharında evimiz bombalandı. Çatı çöktüğünde birçok insan öldü. Biz, dışarı çıkabilecek kadar şanslıydık. Bir yıldan beri bu bodrum katında yaşıyoruz. Özellikle kışları çok nemli ve soğuk oluyor. Tavan akıyor ve yataklar sırılsıklam oluyor, ama gidebileceğimiz başka hiçbir yerimiz yok.

Kocam üç yıl önce Rusya'da öldü. Artık onu düşünmüyorum, dayanamıyorum buna. Her gün çocuklarıma yiyecek bir şeyler bulmak zorundayım. Hayatım süt, ekmek ve et kuyruklarında geçiyor. Bunları da her zaman alamıyorum. Sonra ocağı yakmak için birşeyler bulmak zorundayım. Ağaç parçaları, dallar ya da bir kamyondan dökülmüş olan kömürler... Akşamları o kadar çok yoruluyorum ki, buz gibi yatağa yatar yatmaz uyuyorum. İnsan bütün bir günün sonunda yatağa yattığında bir parça mutlu olabiliyor.

Savaş bittiğinde Almanya Amerikalılar, İngilizler, Fransızlar ve Ruslar tarafından işgal edildi. 1949 yılında Almanya ikiye bölündü. Batı bölümüne Federal Almanya (Batı Almanya) adı verildi. Doğu bölümüne Alman Demokratik Cumhuriyeti (Doğu Almanya) denildi.

Doğu Avrupa Sovyetler Birliği'nin kontrolü altına girdi. Savaşın son günlerinde Kızıl Ordu, Sovyet sınırından Berlin'e kadar olan bütün bölgeleri ele geçirmişti. Stalin, güvenilir komşular istiyordu. Bu nedenle Doğu Almanya, Polonya, Çekoslovakya, Macaristan ve Bulgaristan'da komünistlerin iktidara gelmesini destekledi.

"1943 yılında Ruslara esir düştüm ve savaşın sonuna kadar bir kampta kaldım. Savaş bittiğinde beni serbest bıraktılar, artık eve dönebilirdim. Ama bu o kadar kolay olmadı. Önce birkaç gün tren yolculuğu yaptım. Sonra neredeyse bütün yolu yürüyerek katettim. Döndüğüm zaman artık bir evimiz yoktu. Yalnızca iki duvarı olan bir yıkıntı kalmıştı. Karımın ve çocuklarımın nerede olduğunu bilmiyordum. Belediyedeki görevli onların bir bombardımanda yok olduklarını söyledi."

Amerikalılar, bütün dünyanın komünizme geçeceği korkusunu yaşamaya başlamıştı. Bunlardan biri ABD Dışişleri Bakanı George Marshall'dı. Birgün başkanına giderek ABD'nin yıkılmış Avrupa'ya yardım etmesi gerektiğini söyledi. Böylece insanlar iş bulabileceklerdi.

Buna Marshall Planı adı verildi.

AVRUPA'NIN GELİŞMESİ

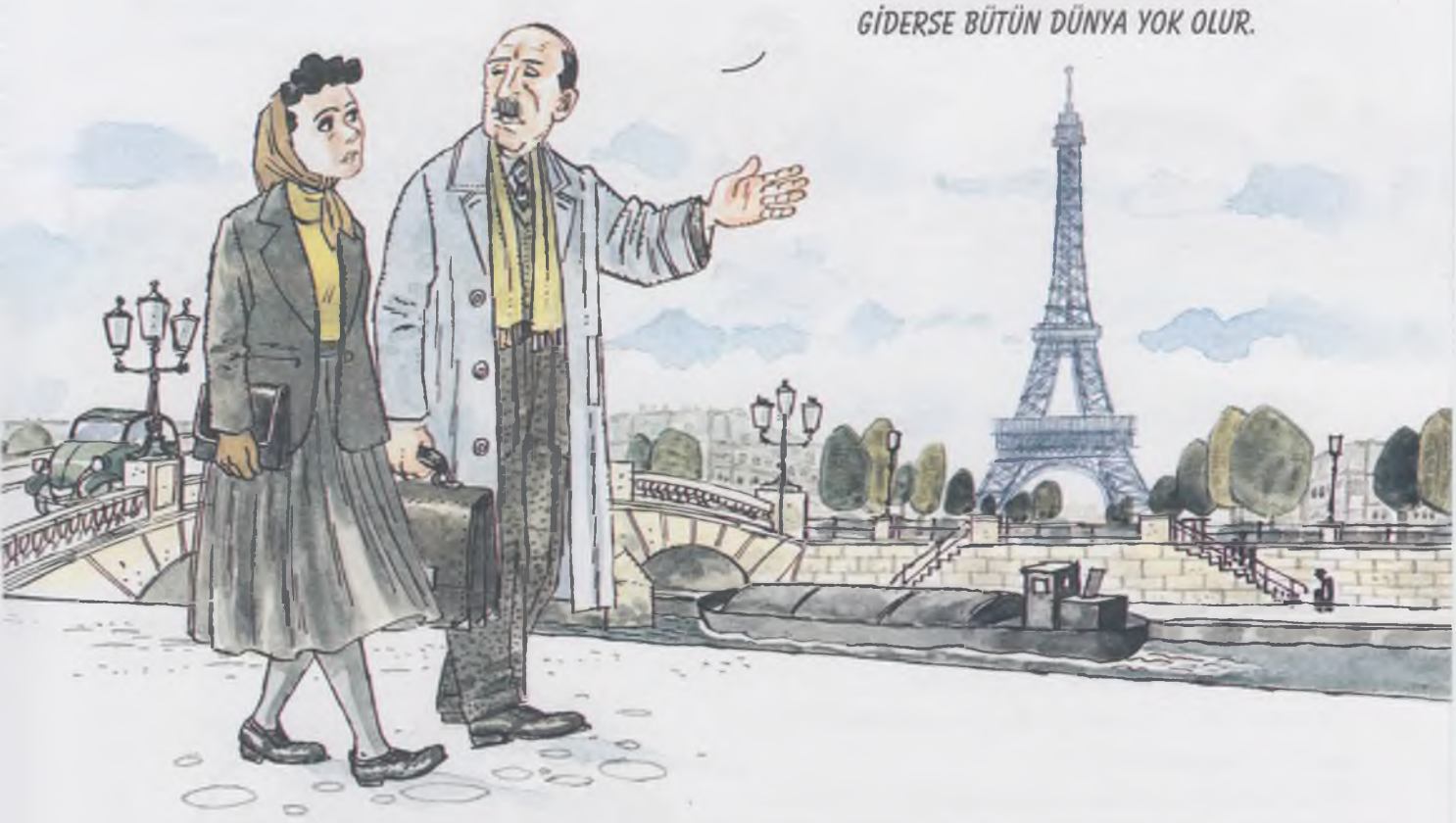
Herşey Marshall'ın planladığı gibi oldu. Yalnızca birkaç yıl içinde ABD Avrupa'ya yaklaşık 12 milyar dolar verdi. Bu paraların bir kısmı borç olarak verilmiş, önemli bir kısmı ise yardım olarak düşünülmüştü. Fransa, İtalya ve Batı Almanya en büyük payı aldılar. Polonya, Çekoslavakya ve diğer Doğu Avrupa ülkeleri bu paraları almayı reddettiler.

Marshall Planı, özellikle Almanya için çok önemliydi. Birkaç yıl içerisinde yıkılmış şehirler yeniden inşa edildi. Fabrikalar kuruldu, radyo, televizyon, araba ve elektrikli makineler üretildi. Bunları bütün dünyaya çok ucuza sattılar. Böylece ülkenin geliri arttı ve insanlar refah içerisinde yaşamaya başladı.

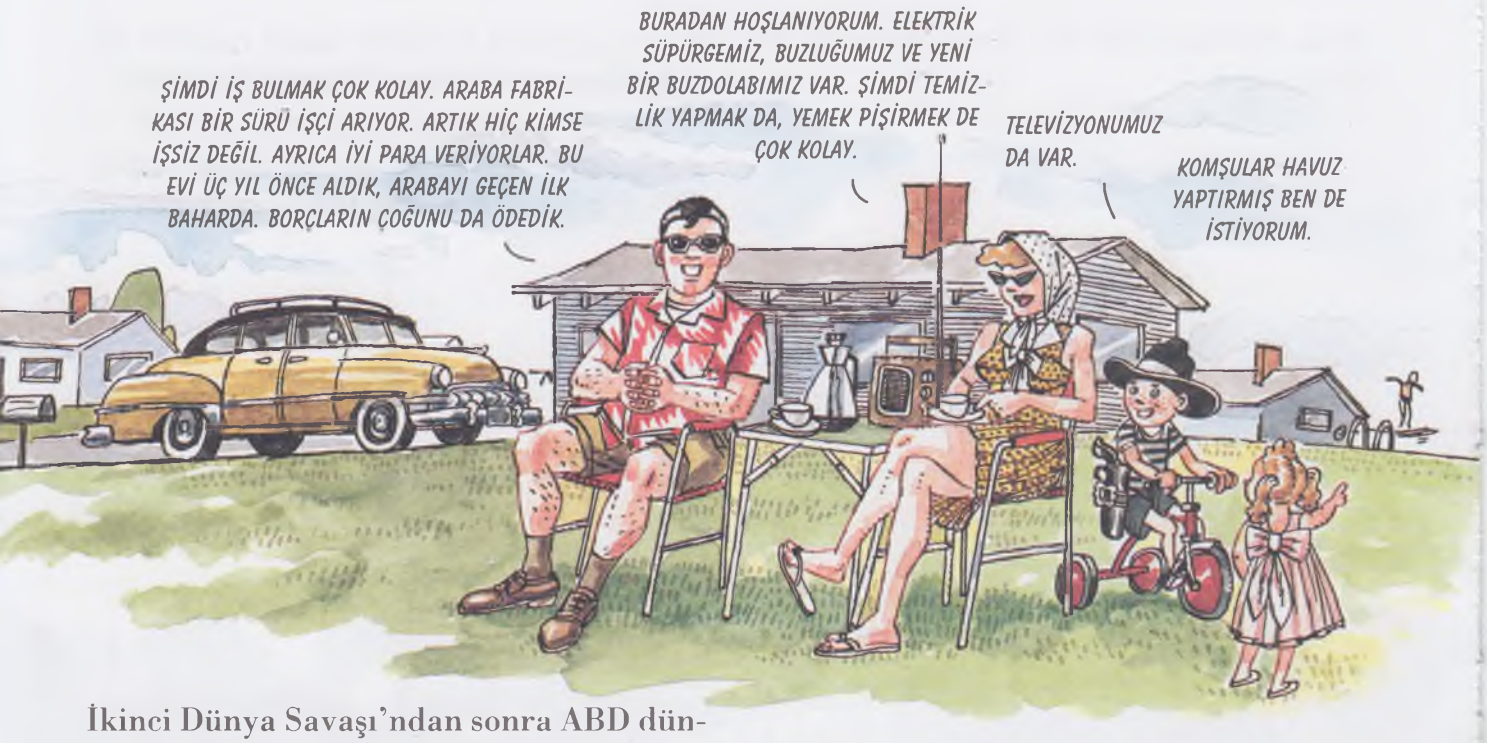
Jean Monnet adlı bir Fransız'ın da bir planı vardı.

Jean Monnet, Almanya ve Fransa'nın savaş yerine işbirliği yapmasını savunuyordu. 1950 yılında, Almanya ve Fransa taş kömürü ve demir-çelik üretimini birlikte yapmak için bir organizasyon kurdular. Buna Demir-Çelik Birliği adı verildi. Bu Birliğe 6 ülke üye oldu: Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Fransa, Batı Almanya ve İtalya. 1957 yılında bu 6 ülke ortak bir pazar oluşturma kararı aldı. Bu ülkeler arasında gümrük duvarları olmayacaktı. İnsanlar bu ülkeler arasında özgürce dolaşabilecek ve birinden diğerine para geçirebilecekti. Bu birliğe "Avrupa Ekonomik Topluluğu" adı verildi. Bugün bunun adı Avrupa Birliği ve AB olarak kısaltılır.
İngiltere, İrlanda, Danimarka, Yunanistan, İspanya, Portekiz, Avusturya, Finlandiya ve İsveç'de bu birliğe katıldılar. Türkiye bu birliğe katılmak için 1959'da başvurdu.

Ve o günden sonra Almanya ile Fransa bir daha savaşmadı.

LİTTLE ROCK

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD dünyanın en zengin ülkelerinden biri oldu. Ama orada da her şey o kadar iyi gitmiyordu. Elizabeth Eckford, Arkansas'ın Little Rock kentinde yaşıyordu.

3 Kasım 1957'de liseye başlayacaktı. O zaman 15 yaşındaydı.

Elizabeth'in okula gideceği gün sokakta büyük bir kalabalık vardı. Beyazlar, onun okullarına gelmesini istemiyor, bağırıyor ve tehdit ediyorlardı.

Elizabeth okula yaklaştığında okulun etrafı silahlı askerlerle çevrilmişti. Bu askerler beyazların geçmesine izin verirken, siyahları geri çeviriyorlardı. Vali, hiçbir siyahın okula alınmaması emrini vermişti. Arkansas valisi Orval Faubus, siyahların beyazlarla aynı okula gitmelerini istemiyordu. Yüksek mahkeme siyahların ve beyazların aynı okula gitmesine karar vermişti. Ama Vali bu kararı dinlemiyordu.

Elizabeth ve arkadaşları o gün okula başlayamadı. Ertesi gün de okula gitmeye cesaret edemediler.

İki hafta sonra ABD başkanı olaya müdahale etti. Arkansas'taki bütün birliklerin komutasını kendisi üstlendi ve Little Rock'a dışarıdan asker gönderdi. Böylece 9 tane siyah öğrenci askerlerin koruması altında okula girebildiler. Beyazlar sokaklarda birikmiş onlara bağırıyordu. Ama bu defa okula girmelerini engelleyemediler. Onlar okula girdiklerinde kentin üzerinde askeri helikopterler dolaşıyordu.

Arkansas, ABD'nin güneyinde bir şehirdir. O zamanlar güney eyaletlerinde beyazlar ve siyahlar ayrı ayrı okullara gidiyorlardı. Amerikan yüksek mahkemesi 1954 yılında aldığı bir kararla bu ayrımcılığı yasakladı. Ama güney eyaletleri bu karara uymayı reddetmişlerdi.

Peki sonra ne oldu?

Evet, biz okula gittik ve başarıyla bitirdik. Ama beyaz öğrenciler bizi istemiyordu. Bizi aşağılıyor ve bizimle kavga ediyorlardı. Hemen her gün tekmeleniyorduk. Bir gün beyaz bir öğrenci yemek salonunda bir arkadaşımın üzerine bir tabak çorba boşalttı. En çok Jeff Thomas adlı bir çocuğa sataşıyorlardı. Beyaz çocuklar, onu koridorda sıkıştırıp hırpalıyorlardı. Bir gün kulağının üzerine aldığı bir darbeyle kendini kaybederek yere yığıldı. Askerler bizi korumak için her zaman okuldaydı ama olup biten her şeyi de göremiyorlardı.

Okulu bitirdiğimiz gün güzel bir gündü. Jimnastik salonunda toplanmıştık. Okul müdürü bir konuşma yaptı. Her tarafta gazeteciler ve televizyoncular vardı. Tam dışarı çıkacağımız zaman beyaz bir çocuk gelerek yüzüme tükürdü.

FİLM, CAZ VE ROCK'N ROLL

ABD dünyanın en büyük film endüstrisine sahiptir. İlk sinemalar 1900 yılında kuruldu. Bu sinemalarda kovboyları ve yerlileri anlatan filmler, tehlikeli tren soyguncuları ve diğer macera filmleri gösteriliyordu. Filmlerin çoğu California eyaletindeki Holywood kentinde çekiliyordu. Bunun nedeni bu kentte her zaman güzel bir havanın olması ve dışarıda kameraların ve fotoğraf makinelerinin iyi görüntü almasıydı.

En ünlü film yıldızı Charlie Chaplin'di. Daha 5 yaşındayken oyunculuğa başlamıştı. 1913 yılında Holywood'a geldi ve birçok film çevirdi. Her zaman aynı giysileri giyiyor ve yoksul bir adamı canlandırıyordu. Ayağında yırtık ayakkabılar, elinde baston ve başında da kötü bir melon şapka vardı.

Holywood'a gelenlerden biri de Walt Disney adlı çizerdi. Renkli ve sesli çizgi filmleri ilk defa o yaptı. "Miki Fare, Vak Vak Amca ve Plüto" adlı figürleri o yarattı. Bir süre sonra bir şirket kuran Walt Disney yanında birçok çizer çalıştırmaya başladı. Üç yıl içerisinde "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler"i çizgi film haline getirdi. 1937'de gösterilen bu film ilk uzun metrajlı çizgi filmdi.

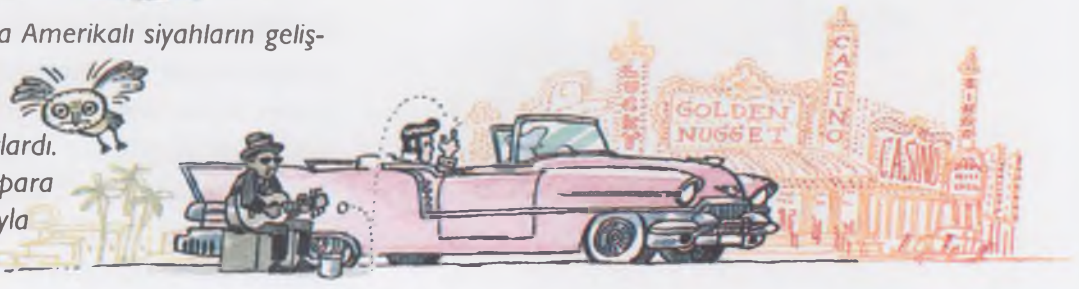

Neredeyse ABD'deki bütün gençler müzik dinliyordu. Radyodan müzik yayınları yapılıyor, plaklar yayınlanıyor, konserler veriliyordu. Louis Armstrong trompet ile Benny Goodman da klarneti ile ünleniyordu.

Ama 1950'lerde Rock'n Roll (Sallan yuvarlan) adı verilen yeni bir müzik türü gelişti. Bill Haley "Rock araund the clock", Elvis Presley "Heartbreak Hotel" ve "Jailhouse Rock"la ünleniyor ve gençliğin sevgilisi haline geliyorlardı. Plakları bütün dünyada satılıyor ve milyonlarca hayran ediniyorlardı.

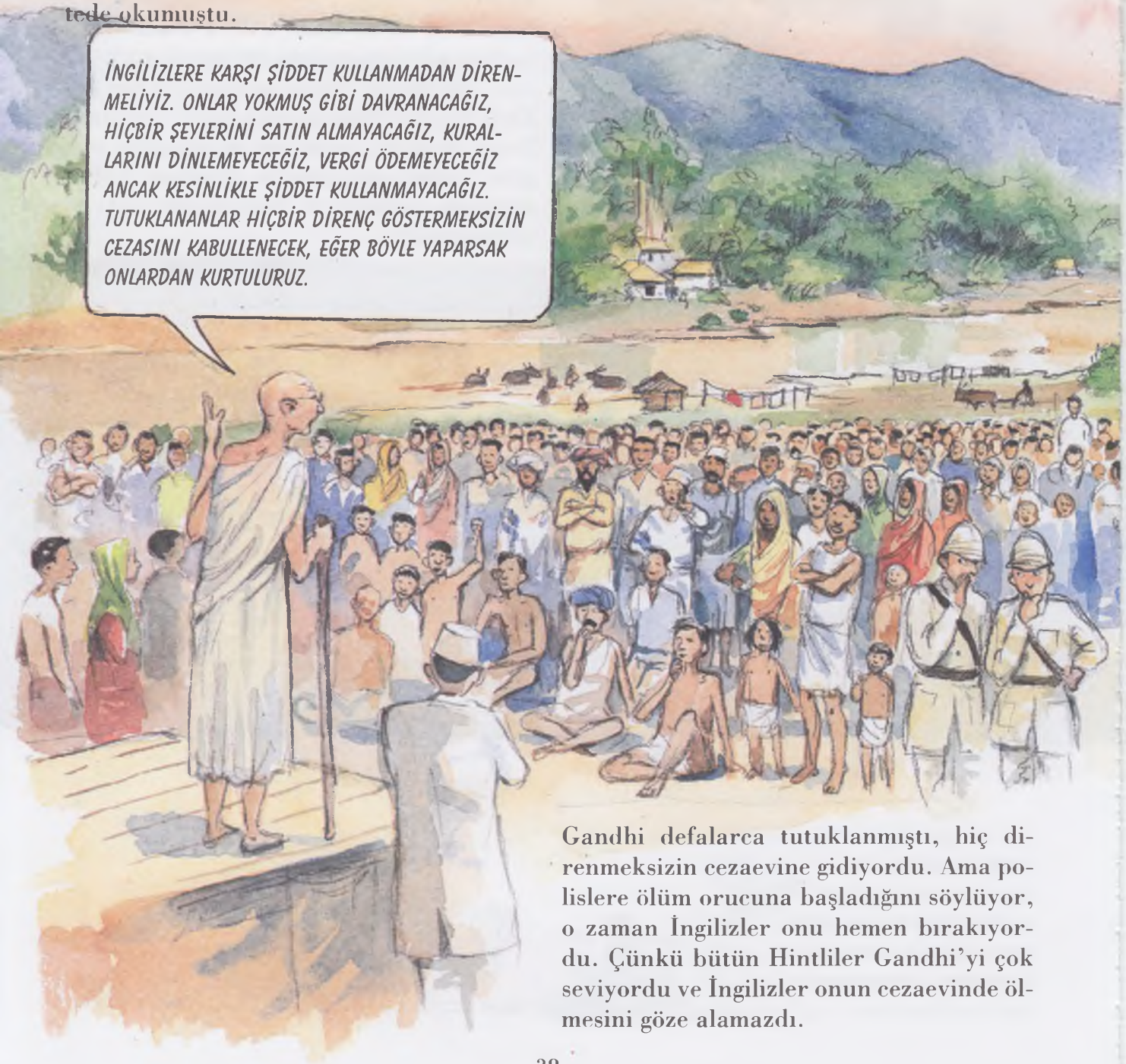
Caz ve Rock başlangıçta Amerikalı siyahların geliştirdiği bir müzikti. Bu müzik sayesinde yoksul siyahlar para kazanıyorlardı. Ama onların kazandığı para beyazların kazandıklarıyla asla kıyaslanamazdı.

YA ÖZGÜRLÜK YA ÖLÜM

İkinci Dünya Savaşı bittiğinde Hindistan hala İngiliz sömürgesi idi. Ve Hintlilerin çoğu bu durumdan rahatsızdı, bunlardan biri de Mahatma Gandhi idi. Avukat olan Gandhi gençliğinde İngiltere'de üniversitede okumuştu.

O, Hindistan'ı İngiliz egemenliğinden kurtarmak istiyordu. İngilizlerin iyi silahlanmış olduklarını biliyordu. Bu nedenle bir ayaklanmanın hemen bastırılacağını düşünüyordu. Yeni bir taktiğe ihtiyaç vardı.

Gandhi defalarca tutuklanmıştı, hiç direnmeksizin cezaevine gidiyordu. Ama polislere ölüm orucuna başladığını söylüyor, o zaman İngilizler onu hemen bırakıyordu. Çünkü bütün Hintliler Gandhi'yi çok seviyordu ve İngilizler onun cezaevinde ölmesini göze alamazdı.

Gandhi, Avrupa ve ABD'deki sanayinin dünyadaki bütün kötülüğün kaynağı olduğunu düşünüyordu. Bu nedenle, Hintliler batılıları izlememeli ve kendi geleneklerine bağlı kalmalıydılar. Giysilerini Avrupa'dan almak yerine kendileri dokumalıydı. Gandhi her zaman Hint kıyafetleriyle geziyordu. Bu, bedenine doladığı elde dokunmuş bir kumaştan ibaretti. Ayağında basit sandaletler vardı. Hiçbir zaman çorap giymedi.

Gandhi Hinduydu ama herkesin barış içerisinde yaşamasını savunuyordu. Bu nedenle açlık grevine başladı. 78 yaşında ve çok zayıftı, arkadaşları onun öleceğini düşünüyorlardı. Bu defa da başarıya ulaştı. Hindu ve Müslüman liderler birbirleriyle savaşmayacaklarına söz verdikleri için açlık grevine son verdi.

İki gün sonra Gandhi onun vatan haini olduğunu düşünen bir Hindu tarafından öldürüldü.

Her şey Gandhi'nin düşündüğü gibi oldu. 1947 yılında Hindistan bağımsızlığına kavuştu. Ama Hindular ve Müslümanlar anlaşamadıkları için ülke ikiye bölündü. Hindular Hindistan Birliği'nde, Müslümanlar da Pakistan'da yaşamaya başladılar.

Hindistan bağımsızlığına kavuştuktan sonra Hindular ve Müslümanlar arasında çatışmalar başladı. Bu çatışmalarda yaklaşık 500 bin insan öldü. Hindular Pakistan'dan, Müslümanlar da Hindistan'dan kaçtılar.

İkinci Dünya Savaşı bittikten birkaç yıl sonra Malezya, Burma, Filipinler, Laos, Kamboçya ve Vietnam da bağımsızlığına kavuştu.
1971 yılında Pakistan ikiye bölündü Doğu Pakistan ayrılarak Bangladeş adıyla yeni bir devlet oldu.

VAAT EDİLMİŞ ÜLKE

1945 sonbaharı Filistin. Avrupa'dan kalkan bir gemi Hayfa Limanı'na yaklaşıyor.

1920 yılından beri Yahudiler Filistin'e göçüyordu. Avrupa'da sürekli baskı gördüklerinden kendileri için en güvenli yerin Filistin toprakları olduğunu düşünüyorlardı.

Ama onların ataları bu topraklarda çok çok uzun yıllar önce yaşamışlardı. Artık bu topraklar boş değildi. Filistin'de 1000 yıldan daha uzun bir süredir Araplar yaşıyorlardı. Araplar, Yahudilerin göçünden rahatsız olmuşlardı.

Filistin topraklarının önemli bir kısmına Suriyeli ve Lübnanlı toprak ağaları sahipti. Yahudiler onlardan toprak satın alıyorlardı.

Yahudilerle Araplar arasında kısa sürede çatışmalar başladı. 1 Mayıs 1948'de Yahudiler, İsrail adını verdikleri kendi devletlerini kurdular. Mısır, Ürdün ve Suriye ile savaştılar ve bu savaştan galip ayrıldılar. 1949 yılında savaş bittiğinde Filistin topraklarının büyük bir kısmını ele geçirmişlerdi. Binlerce Arap, topraklarından göçe zorlandı. Yahudiler göçenlerin topraklarına el koydu.

O zamandan sonra Araplarla İsrailliler arasında yeni savaşlar yaşandı. Topraklarından göçe zorlananlar Filistin Kurtuluş Örgütü adlı bir organizasyon kurdular. FKÖ, Filistin'de, Filistinlilerin yaşayacağı bir ülke kurmak istiyordu. Bunun için İsrail'e karşı her türlü savaş tekniğini kullanmaya hazırdı. Uçaklar kaçırıldı, Kudüs'ün ortasında bombalar patladı, yüzlerce insan öldü.

FKÖ, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün kısaltmasıdır.

1979 yılında İsrail'le Mısır arasında barış imzalandı. 1990 yılında ise FKÖ ile İsrail barış görüşmelerine başladı. Ürdün Nehri'nin batı yakasındaki topraklar Filistinlilerin kontrolüne bırakıldı. Ancak burası Filistin nüfusunu barındıramayacak kadar küçük bir bölgeydi. Dolayısıyla savaşın bitmesi için yeterli koşullar oluşmamıştı. Ve İsrail, Filistinlileri yoketme politikasında ısrar ediyordu.

UZUN YÜRÜYÜŞ

Çin, 1900'lü yıllarda çok değişti. 1912'de son imparator devrildi ve bu, ülkede uzun bir iktidar savaşına yol açtı. İktidarı ele geçirmek isteyenlerden bir tanesi Mao Zedung idi. Mao Zedung, Hunan Bölgesinde yaşayan bir çiftçinin çocuğuydu. 13 yaşına geldiğinde tarlada çalışmak için okulu bıraktı. Mao, kitap okumaktan zevk alan bir çocuktu. Pekin'e kaçarak orada üniversiteye kaydoldu. Karl Marks'ın "Komünist Manifesto"sunu ilk defa orada okudu. Bunu okuduğu zaman Çin için en uygun yolun sosyalist bir devrim olduğuna karar verdi.

1921 yılında Mao ve arkadaşları Çin Komünist Partisi'ni kurdular. Güney Çin'deki kırsal alanlarda örgütlenmeye başladılar. Köylülerin büyük bir bölümü onlara katıldı. Birkaç yılda Kızıl Ordu adını verdikleri kendi ordularını kurdular.

O zamanlar ülke yönetiminde Jiang Jieshi vardı. Toprak ağalarının ve zenginlerin temsilcisi olan bu adam komünistlerden nefret ediyordu. 1934 yazında komünistlerin üzerine büyük bir ordu gönderdi. Komünistlerin etrafını kuşatan bu ordu çok iyi silahlanmıştı.

"Liderlerimiz bu kuşatmanın yarılabileceğini düşünüyordu. 16 Ekim 1934'te yola çıkma kararı aldık. Düşmanın ne yaptığımızı anlamaması için yalnızca geceleri yürüyorduk. Üzerimizde uçaklar uçuyordu. Dördüncü gün onların siperlerine yaklaştık. Saldırıya geçene kadar bizi fark etmediler. Çok şaşırmışlardı bu nedenle ciddi bir direniş gösteremediler. Böylece kuşatmayı yardık."

Uzun Yürüyüş böyle başladı. Komünistler, bu yürüyüşe Güney Çin'deki Jiangxi bölgesinden başlayarak en kuzeydeki Shaanxi bölgesine kadar gittiler. Bu, 1200 millik bir mesafeydi. Avrupa'nın en ucundan Afrika'nın en ucuna kadar olan mesafeden daha uzun. Uzun Yürüyüş boyunca bataklıkları, ormanları, geniş nehirleri ve karlı dağları aşmak zorunda kaldılar. Ayrıca sık sık Jiang'ın askerlerinin saldırısına uğruyorlardı. Ama 1935 Ekimi'nde kuzeydeki dağlara ulaştılar. Tam bir yıldır yoldaydılar.

İkinci Dünya Savaşı'nda Japonlar, Kuzey Çin'in önemli bir kısmını işgal ettiler. Komünistler ve Jiang'ın askerleri barış imzalayarak Japonlar'a karşı birlikte savaşmaya başladılar. Savaş bittiğinde komünistlerle Jiang arasındaki barış da bitti. ABD, Jiang'a silah ve para yardımında bulundu. Komünistler ise Sovyetler Birliği'nden yardım alıyordu.

Köylülerin ezici bir çoğunluğu komünistleri destekliyordu. Savaşın sonucunu belirleyen de bu oldu. Komünistler iktidarı ele geçirdikleri yerde vergileri kaldırıyor ve toprakları yoksul köylülere dağıtıyorlardı. Bu nedenle köylülerin, komünistleri desteklemesi çok doğaldı.

MAO'NUN DİKTATÖRLÜĞÜ

1949 yılında komünistler bütün iktidarı ele geçirmişlerdi. Kızıl Ordu, Pekin ve diğer büyük şehirlere girdi. Jiang ve taraftarları Tayvan adasına kaçtılar. 1 Ekim'de Mao, Pekin'deki Tiananmen Meydanı'nda Çin Halk Cumhuriyeti'ni ilan etti. Bütün bankalara, fabrikalara ve topraklara el konuldu ve Komünist Parti'nin dışındaki bütün partiler yasaklandı. Komünistlere direnen toprak sahibi ve zengin çiftçiler hapse atıldılar. Bunların birçoğu hapishanelerde öldü.

Mao ve komünistler Çin'i, herkesin eşit yaşayacağı sosyalist bir topluma dönüştürmek istiyordu. Şehirle köy, tarımla endüstri, kafa ile kol emeği arasındaki bütün farklar yok edilecekti. Kırsal alanlarda binlerce küçük fabrika kuruldu. Üniversite öğrencileri yalnızca kitap okumayacak, tarım ve endüstri işçiliğini de öğrenecekti. Meslekleri ne olursa olsun, herkes tarım alanında çalışmak zorundaydı. Öğrenciler ve öğretmenler çalışmak üzere tarlalara gönderildiler.

Herkes, Mao'nun düşüncelerini izlemek zorundaydı. Mao'nun düşüncelerinin yazılı olduğu "Küçük Kızıl Kitap" milyonlarca basılarak dağıtıldı. Bu, Çinli komünistlerin kutsal kitabı gibi oldu. Bunu okuyarak doğru düşünmeyi öğreneceklerdi.

1976'da Mao Zedung öldü, bu komünist parti içerisinde iktidar savaşına yol açtı. Bir kısım insan Mao'nun yolunu izlemek istiyordu. Diğer bir kısmı ise Amerika ve Avrupa'da olduğu gibi modern bir endüstri ülkesi olmak gerektiğini düşünüyordu. Yoksa Çinliler hiçbir zaman batılılar gibi iyi durumda olmayacaklardı.
İktidar savaşını Çin'i bir endüstri ülkesi yapmak isteyenler kazandı. Deng Xiaoping ülkenin yeni lideri oldu. O'da, Mao ile birlikte Uzun Yürüyüş'e katılmıştı. Mao gibi eşitlikten yanaydı. Ama bunu başka bir yoldan yapmak istiyordu.

TİANANMEN MEYDANI'NDA

Deng zamanında Çin'de çok şey değişti. Büyük şehirlerde yeni fabrikalar kuruldu ve yabancı şirketlere Çin'de işyeri açma izni verildi. Kısa zamanda Coca Cola ve MC Donalds hamburgerleri Pekin, Şangay ve diğer büyük şehirlerde satılmaya başladı. Sokaklarda Japon ve Avrupa arabaları dolaşmaya başladı. Ama bu artık her şeyin özgür olduğu anlamına gelmiyordu. Bunun böyle olduğu 1989 baharında anlaşıldı.

Mayıs sonunda binlerce öğrenci Pekin'deki "Göksel Barış Kapısı" anlamına gelen Tiananmen Meydanı'nda büyük bir gösteri düzenledi. Göstericiler, bu meydana "Özgürlük Meydanı" diyordu. Onlar yalnızca ekonominin değil başka şeylerin de değişmesini istiyordu. Komünist Parti'nin diktatörlüğüne karşı çıkıyor, demokrasi talep ediyorlardı.

Bu gösteri büyük bir ilgi uyandırdı. Halk, meydana doğru Pekin bütün sokaklarından yola çıktı. Meydanda yaklaşık bir milyon

insan toplandı. Yabancı gazeteciler ve TV kanalları da meydana gelmişti. Böylece meydanda olup bitenleri bütün dünya izleyebiliyordu.

Deng Xiaoping ve diğer liderler toplanarak göstericilerin taleplerini reddettiler. Ayrıca gösteri yapılmasını da yasakladılar. Hükümet başkanı Li Peng, Tiananmen Meydanı'nda toplanan öğrencilerden dağılmalarını istedi.

Göstericiler bunu reddederek Li Peng'in istifaya davet ettiler. Hükümet bu isteğe cevabını 4 Haziran gecesi verdi. Tanklar ve panzerler Tiananmen Meydanı'na doğru yola çıkarıldı. Askerler silahsız göstericilere ateş açtı, birçok insan yaralandı ve öldü. Göstericilerin liderleri yakalanarak ağır cezalara çarptırıldı.

Çin'deki özgürlük ve demokrasi isteği böylece bastırıldı. Ülkeyi hala Komünist Partisi yönetiyor.

GÜNEY AFRİKA'DA IRK AYRIMCILIĞI

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupalıların çoğu Afrika'yı terk etmek zorunda kaldı. 1956 yılında Fas ve Tunus bağımsızlığını ilan etti. 1957'de Gana, 1960'da Kongo bu ülkeleri izledi. 1960 ortalarında Afrika'nın birçok ülkesi özgürlüğüne kavuşmuştu.

Ama Güney Afrika'da hala beyazların iktidarı vardı. Onlar, bu iktidara Apartheid adını veriyorlardı. Bunun anlamı ırklar arasında ayrımcılıktı.

Güney Afrika'da; beyazlar, siyahlar ve Hintliler yaşıyordu. Irk ayrımcılığı, bu grupların birbirlerinden ayrı yerlerde yaşamaları anlamına geliyordu. Ülkenin en verimli toprakları ve en güzel yerleri beyazlara ayrılmıştı. Siyahlar ve Hintliler verimsiz topraklarda yoksulluk içinde yaşamaya zorlanmışlardı. Siyahlar ve Hintliler beyazlarla aynı lokantaya giremez, aynı otobüste seyahat edemezdi. Deniz kıyılarında, tuvaletlerde, trenlerde hatta parklardaki banklarda bile yalnız siyahlar için ya da yalnız beyazlar için yazısı vardı.

Oy hakkı yalnızca beyazlara verilmişti. Bir beyazla siyahın evlenmesi kesinlikle yasaktı. Eğer değişik ırklara sahip bir erkek ve kadın aynı odada yakalanırsa ağır hapis cezalarına çarptırılıyorlardı.

"Bana en kötü şey pasaport yasasıydı. Yaşadığımız yerlerde yeterince iş yoktu. Birçoğumuz beyazların bölgesinde çalışmak zorundaydık. Bütün madenler ve fabrikalar onların bölgesindeydi. Ben, elmas madeninde çalışıyordum.

İşe giderken pasaportumu yanımda bulundurmak zorundaydım. Eğer bir polis beni durdurur ve sorarsa pasaportumu hemen göstermeliydim, pasaportum yoksa beni tutuklardı. İnsanın kendi ülkesinde pasaportla dolaşmasından daha kötü ne olabilir ki!"

Siyahların, Ulusal Kongre (ANC) dedikleri büyük bir örgütleri vardı. Nelson Mandela bu organizasyonun lideriydi.

ANC, Apartheid'e karşı her yoldan savaşıyordu. Siyahlar, 1960 Martı'nda Sharpeville'de toplandılar. Büyük bir ateş yakarak pasaportlarını ateşe attılar. Sonra toplu bir şekilde kendilerini tutuklatmak için polis merkezine gittiler.

Göstericiler silahsızdı ve bütünüyle barışçıl amaçlara sahipti. Kalabalığı gören polis şefi, ateş emri verdi. Polisler doğrudan insanlara ateş ettiler. 67 gösterici öldü, 200'den fazlası yaralandı. Çoğu sırtlarından kurşunlanmıştı.

Bu olaydan sonra beyazlar, siyahlara karşı daha sert davranmaya başladı. ANC yasaklandı ve polisin istediği siyah kişiyi tutuklayıp hiçbir mahkeme olmaksızın üç yıl cezaevine atmasına olanak tanıyan bir yasa çıkarıldı. Siyahların liderleri tutuklandı ve ağır hapis cezalarına çarptırıldı. Nelson Mandela'da bunların içerisindeydi.

Apartheid sistemi, bütün dünyadan tepki almaya başladı. Güney Afrika uluslar arası faaliyetlerin dışında tutuldu. Güney Afrikalı sporcular olimpiyatlara katılamıyordu. Birleşmiş Milletler, Güney Afrika ile ticari faaliyetlerini kesmeleri için bütün ülkelere çağrı yaptı. Beyazların bir kısmı da Apartheid üzerine düşünmeye başladı.

Sonunda beyazlar değişiklik yapmak zorunda kaldı. Apartheid sisteminin bir takım yasaları kaldırıldı. Siyahların pasaport taşıma zorunluluğu iptal edildi. Siyahlarla beyazlar aynı otobüslerde yolculuk edip, deniz kıyılarında birlikte denize girebileceklerdi. 1990'da ANC'nin yasağı kaldırıldı. 27 yıl cezaevinde yattıktan sonra Nelson Mandela serbest bırakıldı.

1994'te yapılan ilk özgür seçimlerde ANC oyların %60'dan fazlasını alarak iktidara geldi. Nelson Mandela hükümetin başına getirildi. Kabinesindeki bakanların altı tanesi beyazdı. Mandela, siyah ve beyazların eşit koşullarda yaşamasını savunuyordu ve bunun için çok çaba sarf etti.

Böylece beyazlarla siyahlar arasında savaş olmaksızın Güney Afrika'da demokrasiye geçildi.

KÜBA KRİZİ

İkinci Dünya Savaşı'nda ABD ve Sovyetler Birliği Almanya'ya karşı birlikte savaşmıştı. Ama savaş sonrası bu birliktelik son buldu. Bu iki güç arasında gerilim öylesine arttı ki herkes bir üçüncü dünya savaşından korkmaya başladı. 1962 sonbaharı böyle bir savaşa en fazla yaklaşılan zamandı.

Kriz, Küba'da başladı. Orada, gerilla lideri Fidel Castro iktidarı ele geçirmişti. Castro'nun öncülüğünde ülke sosyalizm yolunu seçmiş, fabrikalar ve büyük şeker işletmeleri halkın hizmetine verilmişti.

Bunların önemli bir kısmı Amerikan şirketlerine aitti.

ABD ile Küba arasındaki ilişkiler kısa zamanda kötüleşti. Küba, Florida sahillerinin yalnızca 20 mil uzağındaydı ve ABD yanı başında sosyalist bir ülke istemiyordu. ABD, Küba ile bütün ticari ilişkileri yasakladı ve Castro'yu devirmek için Küba'dan kaçan muhaliflere yardım etmeye başladı.

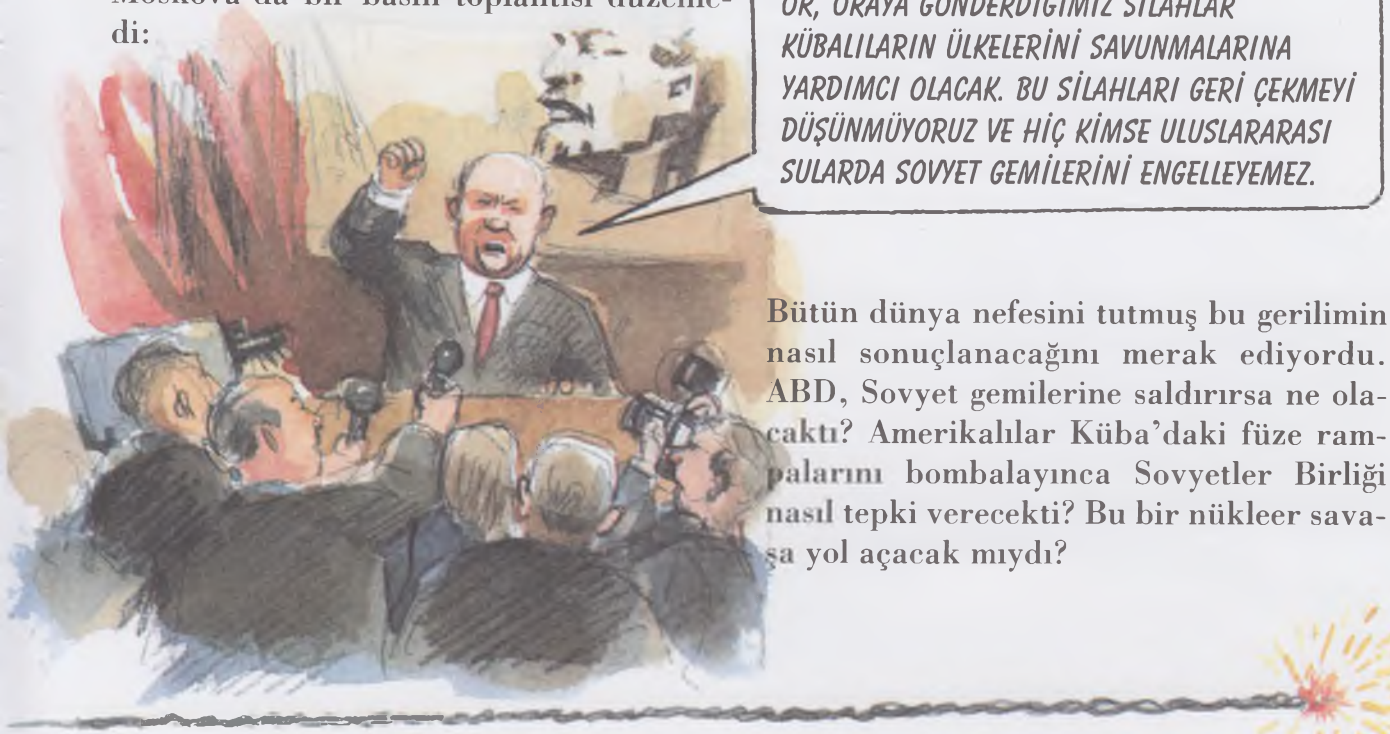
Amerikan tehdidi Castro'yu Sovyetlere yakınlaştırdı. Ruslar, Küba'dan şeker alıyor ve onlara silah yardımında bulunuyordu. 1962 Ekim'inde bir Amerikan casus uçağı adada füze rampaları inşa edildiğini keşfetti. Aynı zamanda, Atlantik'te bir Sovyet gemisinin Küba'ya füze taşıdığı bilgileri gelmeye başladı. İlk defa nükleer silahlar ABD'ye bu kadar yakın bir yere yerleştirilecekti.

ABD Başkanı Jhon F. Kennedy 22 Ekim akşamı televizyondan Amerikan halkına bir konuşma yaptı:

KÜBA'YA YERLEŞTİRİLEN NÜKLEER SİLAHLARIN HEMEN GERİ ÇEKİLMESİNİ İSTİYORUZ. BUNDAN BÖYLE DENİZDEN KÜBA'YA GİDEN HER GEMİ ENGELLENECEKTİR. KÜBA'DAN ATILACAK HERHANGİ BİR FÜZEYİ SOVYETLERİN SALDIRISI OLARAK KABUL EDECEĞİZ. VE BÜTÜN GÜCÜMÜZLE KARŞI SALDIRIYA GEÇECEĞİZ. KURUŞÇEV'İN DÜNYA BARIŞINI KORUMAK İÇİN HAREKETE GEÇMESİNİ BEKLİYORUZ.

Kuruşçev, Sovyetlerin lideriydi. O da Moskova'da bir basın toplantısı düzenledi:

Bütün dünya nefesini tutmuş bu gerilimin nasıl sonuçlanacağını merak ediyordu. ABD, Sovyet gemilerine saldırırsa ne olacaktı? Amerikalılar Küba'daki füze rampalarını bombalayınca Sovyetler Birliği nasıl tepki verecekti? Bu bir nükleer savaşa yol açacak mıydı?

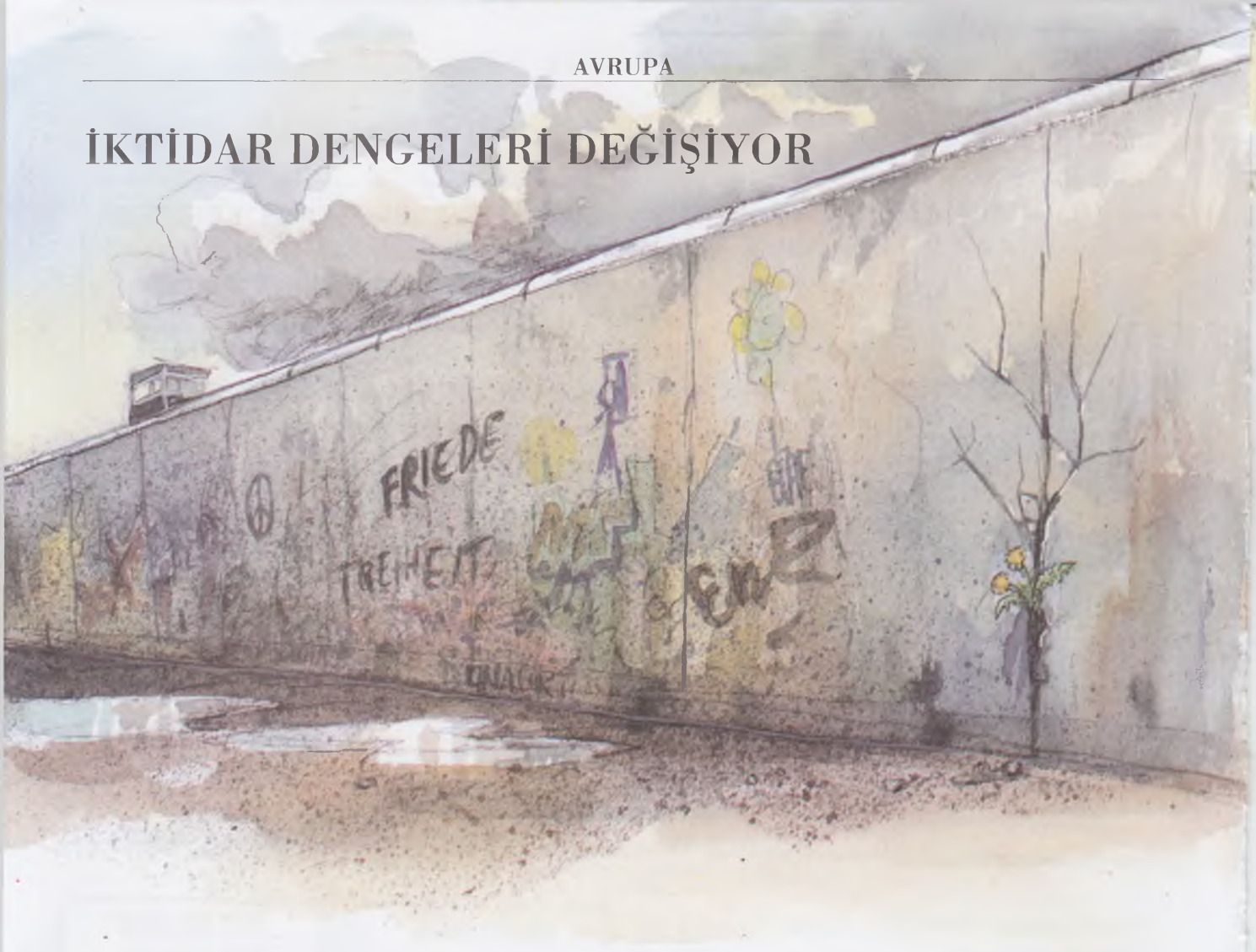
İki gün sonra Kuruşçev Beyaz Saray'a bir telgraf gönderdi.

Kennedy, Kuruşçev'in önerisini kabul etti. Amerika, Küba'yı işgal etmeyeceğine söz verdi, Kuruşçev'de Küba'daki füzeleri geri çekti.

Bu kez barış kurtulmuştu. Bundan sonra dünya, hiçbir zaman nükleer savaşa bu kadar yakın olmadı.

İKTİDAR DENGELERİ DEĞİŞİYOR

1980'li yıllarda dünya iki süper güç arasında bölünmüştü. Batının en güçlü ülkesi ABD'ydi. Sovyetler Birliği, Çin ve Doğu Avrupa'da ise komünistler iktidardaydı. Almanya, Batı ve Doğu Almanya olarak ikiye bölünmüştü. Doğu Almanya'da yaşayanlar özel bir izin olmaksızın yurt dışına çıkamıyordu. Sınırlar sıkı bir şekilde kontrol altındaydı. Özellikle iki Almanya arasındaki sınır çok iyi korunuyordu. Doğu Almanlar, Batı Almanya'ya göçü önlemek için Berlin'i ikiye bölen yüksek bir duvar yapmıştı. Batılılar bu duvara Demir Perde adını vermişlerdi.

Sovyetler Birliği'nde ekonomik sorunlar baş göstermişti. Sovyetler Birliği bankalara ve fabrikalara devletin sahip olduğu sosyalist bir ülkeydi. Orada hiçbir özel şirket yoktu. Bu, değişik şirketler arasında rekabetin olmaması anlamına geliyordu. Hangi ürünlerin üretileceğine ve bunların hangi fabrikalarda yapılacağına hükümet karar veriyordu.

Sovyetlerin, ABD'yle silahlanma yarışına mecbur kalması ekonomisini zora sokuyordu. Silahlanmaya büyük yatırımlar yapmak zorunda kalıyorlardı. Kişisel tüketim araçları yerine uçakların, tankların, nükleer silahların üretilmesi halkın hoşnutsuzluğunu arttırıyordu.

Sovyetlerin egemenlik alanında kalan bir kısım uluslar, Rusların varlığından rahatsızdı. Sovyetler Birliği'nden ayrılarak kendi ülkelerini kurmak istiyorlardı. 1985 yılında Mihail Gorbaçov iktidara geldi. Gorbaçov, ülkedeki birçok şeyi değiştirmek istiyordu.

Doğu Avrupa'da ciddi hoşnutsuzlukların belirmesi için çok beklemek gerekmedi. 1989 ile 1990 arasında Polonya, Çekoslovakya, Macaristan, Romanya ve Bulgaristan'da yöneticiler iktidardan uzaklaştırıldı. Bu ülkelerde çok partili sisteme geçildi. 1 Mayıs 1989'da Macarlar sınırlarını açtı. Bu, Doğu Almanların da ülkeyi terk edebilmeleri için bir fırsat oldu. Önce Macaristan'a geçiyorlar oradan da Batı'ya gidiyorlardı. Birkaç ay içerisinde 150 bin Doğu Alman başta Batı Almanya olmak üzere ülke dışına çıkmıştı. 9 Kasım 1989'da Doğu Berlin'de bir basın toplantısı düzenlendi:

İKİ ALMANYA BİRLEŞİYOR

İki saat sonra Batı'da ve Doğu'da insanlar duvarın etrafında toplanmaya başladı. Herkes basın toplantısında söylenilen şeyin doğru olup olmadığını görmek istiyordu. Bu nedenle Doğu Berlin'den sınır kapılarına doğru yüzlerce insan akın etmeye başladı. Batı tarafında büyük bir matkapla duvar deliniyordu. Bu, duvarın etrafındaki halk için bir işaret oldu. İnsanlar çekiçle, demirle ve buldukları diğer aletlerle duvarı yıkmaya çalışıyorlardı. Askerler hiçbir şey yapmadan halkı seyrediyordu. Birkaç gün içerisinde bütün Berlin Duvarı yıkılmıştı.

Duvar yıkıldığında artık Doğu Almanya diye bir ülke ayakta kalamazdı. Herkes iki Almanya'nın birleşmesini istiyordu.

1 Mart 1990'da Doğu Almanya'da yapılan seçimlerde iki ülkenin birleşmesini isteyenler büyük oy aldılar. 3 Ekim'de iki ülke birleşti. 45 yıllık bir aradan sonra Almanya tekrar tek bir ülke haline geldi.

SOVYETLER BİRLİĞİ DAĞILIYOR

Gorbaçov'un Sovyetleri ciddi sorunlar yaşamaya başlamıştı. Estonya, Letonya ve Litvanya'da halk bağımsızlık istiyordu.

Komünistlerin çoğu da Gorbaçov'u eleştiriyordu. Onu ülkeyi kapitalizme götürdüğü için suçluyorlardı. 19 Ağustos 1991 sabahı yüzlerce tank Moskova'nın sokaklarında ilerlemeye başladı. Radyo ve televizyonda Gorbaçov'un iktidardan alındığı açıklandı. Bir grup yüksek rütbeli asker iktidara el koymuştu.

Ama darbeciler başarılı olamadı. Halkı askerlere karşı direnişe çağıran Boris Yeltsin yönetime geldi. Parlamentonun etrafında binlerce insan toplanarak askerlerin içeri girmesini engelledi. Askerler halkla çatışmaya girmeyerek onları desteklediklerini gösterdi.

Bu darbe girişimi Sovyetler Birliği'nin dağılmasının yolunu açtı. Parlamento, isteyen her ulusun Sovyetlerden ayrılabileceğini kararlaştırdı. Estonya, Letonya ve Litvanya hemen birlikten ayrıldılar. Onları; Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldovya, Tacikistan, Türkmenistan, Ukrayna, Özbekistan ve Beyaz Rusya izledi. Aralık 1991'de Sovyetler Birliği diye bir ülke kalmamıştı.

Rusya, dağılan Sovyet cumhuriyetlerinden bazıları ile Bağımsız Devlet Topluluğu (BDT) adı altında yeni bir birlik oluşturdu.

YUGOSLAVYA TRAJEDİSİ

İkinci Dünya Savaşı sonrası Yugoslavya'da komünistler iktidara gelmişti. 1990 yılının başlarında komünistlerin iktidarı kaybetmesiyle iç savaş başladı. Slovenya, Hırvatistan, Makedonya, Bosna Hersek bağımsızlığını ilan etti. Eski Yugoslavya'nın içerisinde yalnızca Sırbistan ve Montenegro kalmıştı. İç savaşta insanlar çok acı çektiler. Evlerinden sürüldüler, işkence gördüler, açlık ve soğuktan öldüler. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra en büyük göç bu iç savaşta yaşandı.

İç savaşın önemli nedenlerinden biri dinsel farklılıklardı. Slovenler ve Hırvatlar Katolik'ti. Sırplar, Yunan Ortadoks kilisesine bağlı idi. Bosna Hersek'in sınırları içinde Müslümanlar yaşıyordu. Ayrıca Arnavutlar ve Makedonlar da Sırbistan'ın sınırları içerisinde kalmıştı. 1700 ve 1800'lü yıllarda Slovenya ve Hırvatistan Avusturya İmparatorluğu'nun sınırları içerisindeydi, Bosna Hersek, Sırbistan ve Makedonya ise Osmanlı İmparatorluğu'na bağlı idi.

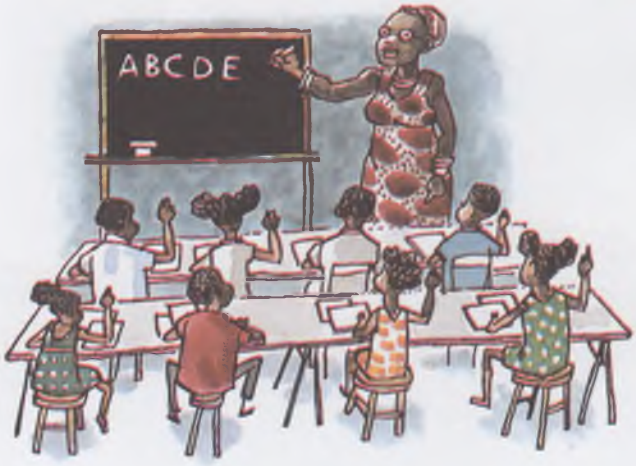

DAHA İNSANCA BİR DÜNYA

Şimdi 2000'li yıllardayız. İsa'nın doğumundan bugüne 2000 yıl geçti. Bu süre içerisinde dünya birçok felaketi yaşadı, birçok savaşlar gördü. Ama bununla birlikte iyi ve güzel şeyler de yaşandı.

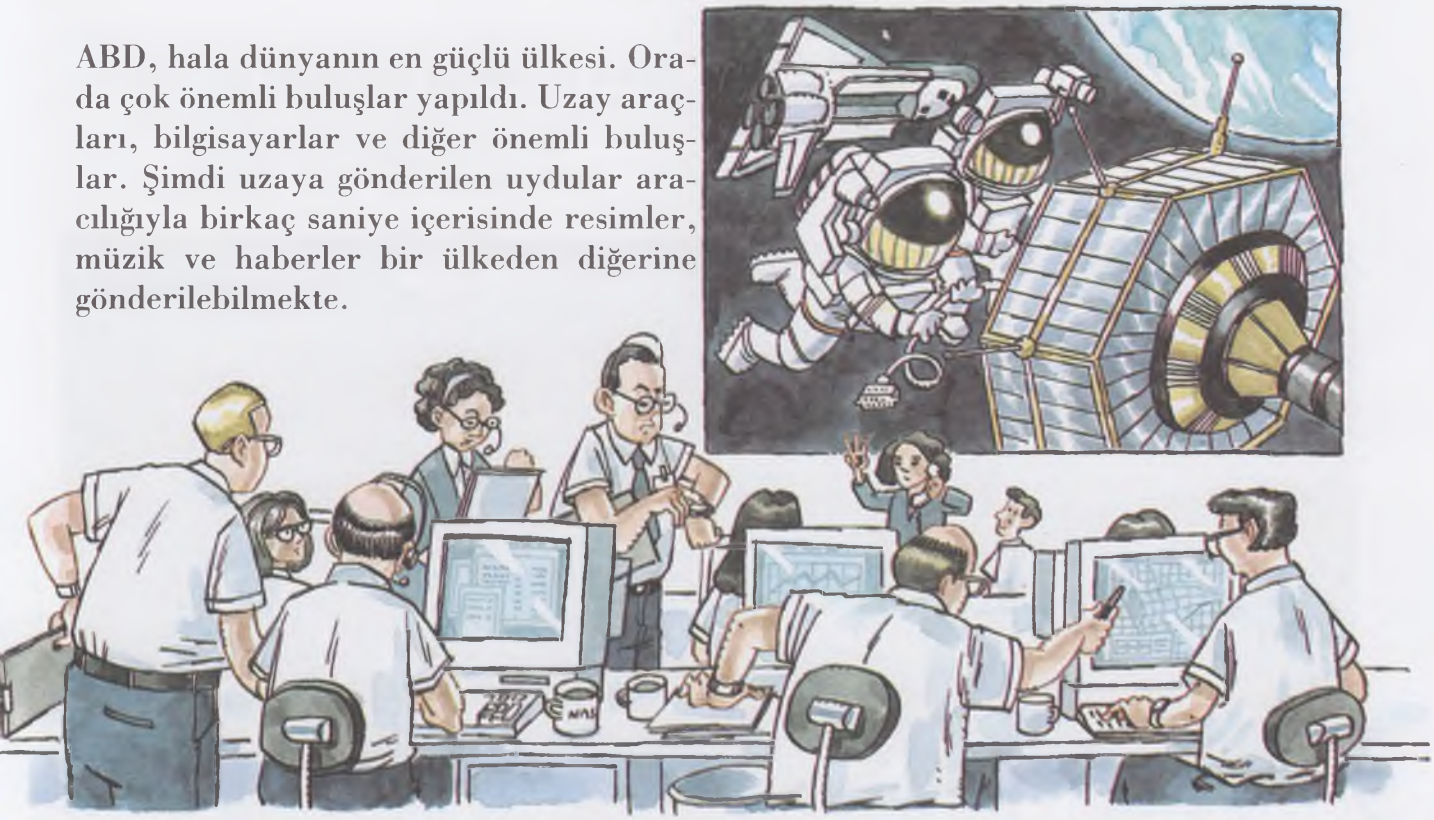
Tabi ki bu, yalnızca Hıristiyanlar için 2000 yıl. Tarihi, Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göçü ile başlatan Müslümanlar için 1378 yılındayız.

Dünyada son yıllarda daha iyi oldu. Doğu Avrupa'da, Güney Afrika'da ve Latin Amerika'nın birçok ülkesinde diktatörlükler yıkıldı. Daha önce bu kadar ülke demokrasiyle yönetilmiyordu. Avrupa, Kuzey Amerika ve diğer zengin ülkeler hiç bu kadar iyi olmamışlardı. Sanki dünya 50 yıldan fazla bir süre önce bir savaş yaşamamış gibi.

ABD, hala dünyanın en güçlü ülkesi. Orada çok önemli buluşlar yapıldı. Uzay araçları, bilgisayarlar ve diğer önemli buluşlar. Şimdi uzaya gönderilen uydular aracılığıyla birkaç saniye içerisinde resimler, müzik ve haberler bir ülkeden diğerine gönderilebilmekte.

Ama bununla birlikte ABD'de hala siyahlarla beyazlar arasında, zenginle yoksul arasında çok büyük uçurumlar var. Büyük şehirlerde cinayet, hırsızlık, uyuşturucu kullanımı çok yaygın. Beyazlara ve polislere karşı çok büyük bir nefret var.

Rusya artık sosyalist bir ülke değil, şimdi orada da bankalar, özel şirketler var. Ama halk bu durumdan hiç hoşnut değil. Beklentilerinin aksine yoksulluk, işsizlik ve açlıkla karşı karşıya kaldılar.

Sovyetlerdeki birçok yer ciddi çevre felaketleri yaşadı. 1 Nisan 1986'da Çernobil'-de bir Nükleer santralde ortaya çıkan yangın 100 bin insanın topraklarını terk etmesine yol açtı. Radyasyon, Ukrayna sınırlarını aşarak birçok ülkeyi etkisi altına aldı. Kazakistan ile Özbekistan arasındaki Amuderya ve Siriderya ırmaklarından beslenen Aral Gölü kurudu. Bunun nedeni 1970'li yıllarda bu ırmakların bulunduğu bölgelerde pamuk ve pirinç tarımının yapılmasıydı. Tarlaları sulamak için kullanılan su gölün kurumasına neden oldu. Ve gölün yerinde şimdi kocaman bir tuz çölü var.

2000 yılında dünya nüfusu 6 milyarın üzerine çıktı. Bunların yarısı Asya'da yaşıyor. Ve çoğu atalarının yüzyıllardır sürdürmüş olduğu geleneklere bağlı kalarak hayatını sürdürmeye çalışmakta. Modern endüstri ülkeleri açlıkla olmasa bile ciddi bir yoksullaşmayla karşı karşıya. İnsanlar bu sorunların çözülebileceğine dair umutlarını giderek yitiriyorlar.

Asya'nın büyük endüstri ülkelerinde; Japonya, Singapur, Hong Kong, Tayvan ve Güney Kore'de büyük gelişmeler yaşandı. Bu ülkelerde TV'ler, CD'ler, arabalar, fotoğraf makineleri üretilerek bütün dünyaya satılıyor. Bazı insanlar bu ülkelerin ABD ve Avrupa'yı bile geride bırakacağını düşünüyor.

Yoksulluk Afrika, Latin Amerika ve Asya'nın en büyük sorunu. Özellikle Afrika korkunç bir açlıkla karşı karşıya. İnsanlar, açlığın neden olduğu hastalıklarla ölüyorlar. Avrupalıların Afrika'yı terk ederken bıraktığı sorunlar vahşi savaşlara yol açmakta.

Kongo, Uganda, Nijerya, Etiyopya, Sudan, Angola ve diğer Afrika ülkelerinde ortaya çıkan çatışmalarda yüz binlerce insan öldü. 1994'te Ruanda'da Hutular iktidara geldi. Ve Tutsilere karşı saldırıya geçerek altı ay içerisinde 500 bin Tutsi'yi erkek, kadın, çocuk yaşlı demeden acımasızca katlettiler.

Bugün Dünya Sağlık Örgütü'nün verdiği raporlara göre Afrika halkının yarısı hastalık ve açlık nedeniyle ölümle yüz yüze.

DÜNYA NEREYE GİDİYOR

Bu dizinin son sayfasına geldik. Ama tarih son bulmadı. İnsanlar yaşadıkça devam edecek.

Bu dizi boyunca insanların mülkiyet ve iktidar hırsıyla yol açtığı savaşları, katliamları gördük. Birbirlerinin düşüncelerine, dini inançlarına ve kişisel tercihlerine saygı göstermemelerinin dünyayı nasıl çirkinleştirdiğini okuduk. Dünya kirletildi, içtiğimiz su, soluduğumuz hava zehirlendi.

Ama gördük ki insanlar hayatı güzelleştirmek için önemli buluşlar da yaptılar. Daha iyi bir dünya nasıl olur diye düşünüp, fikirler ürettiler.

Bugün insanlık kendi yarattığı sorunlarla boğuşuyor. Açlık ve hastalıklar dünya nüfusunun önemli bir kısmını tehdit ediyor. İşsizlik çığ gibi büyüyor. Hemen her gün basın yayın organlarında çevre kirliliğinin yarattığı tehlikeleri okuyup, duyuyoruz. Ve yaşanan onca yıkıma rağmen hala sorunların çözümü için savaşa başvuruluyor.

Ama tarih bize insanlığın isterse çok iyi şeyler de yapabileceğini gösterdi. Yani çocuklar kısaca, bundan sonra tarihin nasıl okunacağı sizin elinizde. Eğer isterseniz çocuklarınıza neşeyle okunacak bir tarih bırakabilirsiniz. Son söz akıllı baykuşun:

Bir şeyi kesinlikle biliyoruz. Tarihte olup biten her şeyi insan kendi elleriyle gerçekleştirmiştir. Afrika'dan Amerika'ya milyonlarca köleyi insanlar götürdüler. Savaşa karar veren, toplama kamplarını kuranlar da insanlardı. Ama aşıyı da onlar buldu, buhar makinesini de, elektrik lambasını da ve diğer şeyleri de. Gelecekte nasıl yaşayacaklarına da onlar karar verecek. Yaşanabilecek bir dünyayı onlar yaratacaklar ya da çevreleriyle birlikte kendi kendilerini yok edecekler.

ÇOCUKLAR İÇİN DÜNYA TARİHİ VI

Büyük umutların geliştiği ve çöktüğü bir çağdayız.

'Savaşlar ve Bilgisayar'da Saraybosna'da atılan kurşunun nasıl I. Dünya Savaşı'na yol açtığını, savaş sonrası yapılan barış anlaşmalarının neden bozulduğunu ve insanlığın II. Dünya Savaşı'yla yeni bir vahşeti nasıl yaşadığını göreceğiz. Bugünkü hayatımızı da etkileyen teknik gelişmelerin yapıcı yönleri kadar nasıl yıkıcı bir etkiye sahip olduğunu da keşfediyoruz. İnsanlığın geleceğine dair umudumuzu canlı tutmayı öğütleyen bu son ciltte şu olaylara tanık olacağız:

I. Dünya Savaşı nasıl başladı?
Versailles Barışı nedir?
Rus Devrimi nasıl oldu?
II. Dünya Savaşı neden çıktı?
Hiroşima ve Nagazaki nasıl bombalandı?
Sinema, caz ve rock müziği nasıl gelişti?
Küba krizi neden başladı?
Güney Afrika'da ırk ayrımına nasıl son verildi?
Berlin Duvarı nasıl yıkıldı?
Daha iyi bir dünya nasıl kurulacak?

I. Cilt **Taşbaltalar ve Piramitler**, ilk insanlardan sıfır yılına.
II. Cilt **Şehirler ve Efsaneler**, Antik Yunan ve Roma Uygarlıkları.
III. Cilt **Azizler ve Şövalyeler**, Ortaçağ.
IV. Cilt **Krallar ve Kaşifler**, 1500-1700'lü yıllar arası.
V. Cilt **Devrimler ve Buhar Makinesi**, 1800-1900 arası.
VI. Cilt **Savaşlar ve Bilgisayar**, 1914'ten günümüze.

Kırmızı Kalem

ISBN 975-8726-05-6